

PRIRUČNIK ZA VOĐENJE PREDIZBORNE KAMPANJE 2010. GODINE

SADRŽAJ

	Uvod	1
I	Mjesto Stranke za Bosnu i Hercegovinu na političkoj pozornici naše zemlje	3
II	Najznačajniji učinci Stranke za Bosnu i Hercegovinu u periodu od posljednjih izbora do danas	6
III	Uloga predsjednika Stranke za Bosnu i Hercegovinu dr. Harisa Silajdžića	15
IV	Ključne odrednice programa Stranke za Bosnu i Hercegovinu u periodu od 2011. do 2015. godine	18

Poštovane kolegkinice i kolege,

pred Strankom za Bosnu i Hercegovinu su još jedni izbori na kojima će se birati ne samo vlast za naredne četiri godine, već i donijeti odluka o pravcu u kojem će se kretati naša država.

Stranka za Bosnu i Hercegovinu ima dovoljno razloga da sa optimizmom dočekuje ovogodišnje izbore. Protekle četiri godine donijele su punu potvrdu strateških principa programa Stranke za Bosnu i Hercegovinu i razloga za zadovoljstvo onim što su učinili kadrovi stranke, unatoč brojnim opstrukcijama političkih aktera i neadekvatnosti ustavnog uređenja zemlje.

Cilj ovog priručnika jeste da bude oslonac kandidatima Stranke za Bosnu i Hercegovinu u vođenju predizborne kampanje. Trudili smo se da priručnik posluži kao podsjetnik kandidatima stranke na osnove naših programskih opredjeljenja, podsjećanje na doprinos koji su kadrovi stranke dali u ostvarivanju programa, kao i nekoliko najznačajnijih projekata koji su uspješno realizirani zahvaljujući angažmanu kadrova stranke.

Naravno, uvjereni smo da svaki član Stranke za Bosnu i Hercegovinu građane naše zemlje može podsjetiti na puno više projekata koji su realizirani zahvaljujući ili uz pomoć kadrova stranke; sigurni smo da svaki kandidat Stranke za Bosnu i Hercegovinu može prezentirati naša programska opredjeljenja za naredni četverogodišnji period puno opširnije nego što je to učinjeno u ovom priručniku; u tom kontekstu, cilj ovog priručnika nije da odredi ili limitira prezentaciju Stranke za Bosnu i Hercegovinu njenim kandidatima na predstojećim izborima, već da im posluži kao svojevrstan podsjetnik na ono što je stranka činila i što će uraditi u narednom periodu.

Radi bolje preglednosti pripremljenog materijala, on je prezentiran u nekoliko poglavlja:

- I Mjesto Stranke za Bosnu i Hercegovinu na političkoj pozornici naše zemlje;***
- II Najznačajniji učinci Stranke za Bosnu i Hercegovinu u periodu od posljednjih izbora do danas;***
- III Uloga predsjednika Stranke za Bosnu i Hercegovinu dr. Harisa Silajđića;***
- IV Ključne odrednice programa Stranke za Bosnu i Hercegovinu u periodu od 2011. do 2015. godine;***

Predsjedništvo Stranke za BiH

MJESTO STRANKE ZA BOSNU I HERCEGOVINU NA POLITIČKOJ POZORNICI NAŠE ZEMLJE

Stranka za Bosnu i Hercegovinu je, još od osnivanja 1996. godine, u najširoj domaćoj i međunarodnoj javnosti prepoznata kao demokratska, multietnička stranka koja se zalaže za izgradnju Bosne i Hercegovine kao suverene države ravnopravnih građana i naroda.

Stranka za Bosnu i Hercegovinu je izgradila reputaciju političke opcije koja djeluje na konzistentan način kada je u pitanju odbrana i promocija njenih temeljnih principa – jačanje države i njenih institucija, međunarodno-pravni subjektivitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine, zaštita interesa svih njenih građana, vladavina prava, reintegracija društva, te jedinstven ekonomski prostor. Naši istomišljenici i protivnici se slažu da Stranka za BiH ostaje u potpunosti dosljedna svojim stavovima, bez obzira na vrstu ili izvor pritisaka, te da oni koji za nju glasaju mogu računati na principijelan odnos spram datih obećanja.

Stranka za Bosnu i Hercegovinu izbjegava klasičnu identifikaciju svoje programske orijentacije (centar, lijevo od centra, desno od centra). Takve generalizacije su svojstvene strankama u kojim ideologija diktira političko djelovanje. Politički program Stranke za Bosnu i Hercegovinu, s druge strane, nije zasnovan na dogmatskim principima, već na konkretnim interesima države i građana. Stranka za BiH, tako, stavlja individualna prava ispred grupnih, pogotovo etničkih, interesa, ali istovremeno revno štiti i promovira temeljne državne interese. Na ekonomskom polju, Stranka za BiH aktivno promovira, podstiče i privlači strana ulaganja, kapitalne investicije, sma-

njenje javne potrošnje, te razvoj privatnog sektora, ali istovremeno insistira na zaštiti najugroženijih segmenata stanovništva, sa posebnim osvrtom na interese boračke populacije.

Stranka za Bosnu i Hercegovinu se profilirala kao najkompetentnija snaga u Bosni i Hercegovini na polju vanjske politike i zaštite interesa države i njenih građana na međunarodnom nivou. Samo u posljednje četiri godine kadrovi Stranke za BiH nose najveće ili isključive zasluge za članstvo BiH u Vijeću sigurnosti UN-a, potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, oslobađanje Ejupa Ganića i ostvarivanje dodatne dobiti za Bosnu i Hercegovinu tokom tog procesa, oslobađanje Mirsada Salkića iz beogradskog zatvora, pribavljanje ključnih dokaza za odbranu Ilije Jurišića, te za prijem Bosne i Hercegovine u MAP.

Zbog iskustva kadrova Stranke za BiH na međunarodnoj sceni, te zbog ovih pobjeda, Stranka za BiH uživa ugled u međunarodnim krugovima, te izaziva poštovanje tokom svih pregovora u ključnim pitanjima za Bosnu i Hercegovinu. Ovo jasno podiže ugled i osigurava zaštitu interesa same države.

Stranka za Bosnu i Hercegovinu nema teret koji nose partije koje su ranije bile sinonim za državu. Stranka za BiH ima prednost nad ovim partijama jer ne dolazi u iskušenja da državne interese podredi stranačkim ili da stranačke interese poistovjeti sa državnim. Stranka za BiH mora ostati svjesna ove prednosti, a svi njeni dužnosnici na svim nivoima vlasti se moraju rukovoditi principom da su oni servis građana, a ne obrnuto.

Građani imaju temeljno pravo da očekuju od svojih izabranih predstavnika isto što očekuju od bilo koga čije usluge unajme – kvalitetan rad. Plata koju ti predstavnici dobivaju od poreznih obveznika je istovremeno jedina naknada na koju imaju pravo.

Stranka za Bosnu i Hercegovinu će posebno intenzivirati ulogu mladih i obrazovanih kadrova u narednom periodu, koji će nastaviti djelovati po principima na kojim je stranka i osnovana. Kadrovi Stranke za BiH su već sada konkurentni na političkoj sceni Bosne i Hercegovine, a ta konkurentnost mora još više jačati kako se zemlja bude približavala članstvu u Evropskoj uniji i NATO savezu.

Stranka za BiH će stoga potencirati kadrove na najodgovornijim pozicijama koji su konkurentni ne samo na domaćoj, već i na međunarodnoj sceni jer samo takvi kadrovi mogu na najbolji način štiti interese Bosne i Hercegovine u regionalnim, evropskim i svjetskim forumima.

NAJZNAČAJNIJI UČINCI STRANKE ZA BOSNU I HERCEGOVINU U PERIODU OD POSLJEDNJIH IZBORA DO DANAS

Po čemu se Stranka za Bosnu i Hercegovinu razlikuje od ostalih stranaka koji se zalažu za prosperitet demokratske države Bosne i Hercegovine?

Po tome što je od svog osnivanja Stranka za Bosnu i Hercegovinu bila najglasnija, najodlučnija i vodeća stranka koja je upozoravala na pogubne posljedice odluka koje su predlagane na štetu Bosne i Hercegovine i svih njenih građana, te argumentovano i uglavnom uspješno branila te stavove.

Da vas podsjetimo:

Entitetska privatizacija: Stranka za Bosnu i Hercegovinu je jedina bila protiv entitetske privatizacije državne svojine kojom je imovina svih njenih građana opljačkana entitetskom podjelom. Tada ni SDA, ni SDP nisu digli glas protiv i državna imovina je raskrčmljena zahvaljujući njihovom pristanku na entitetsku privatizaciju. Slaba je utjeha što je danas svakom jasno da je to bila jedna od najkatastrofalnijih odluka donesenih nakon Dayton;

Aprilski paket: Zahvaljujući Stranci za Bosnu i Hercegovinu nije usvojen aprilski paket ustavnih promjena 2006. godine, koji je pružao mogućnost poslanicima iz jednog entiteta da na ustavan način, kroz entitetsko glasanje, zauvijek blokiraju uspostavu, rad i funkcio-

nisanje državnih institucija i organa. Stranka za Bosnu i Hercegovinu je tada odoljela žestokim i domaćim i međunarodnim pritiscima. Koliko smo bili u pravu svjedoče sljedeće činjenice: stav Stranke za Bosnu i Hercegovinu da je zadržavanje entitetskog glasanja ključna prepreka funkcioniranju države Bosne i Hercegovine svojim eksplicitnim stavovima potvrdili su: i američki Kongres, i Vijeće Evrope i Evropski parlament i Evropska komisija i Venecijanska komisija. Sve pobrojane institucije eksplicitno su u svojim usvojenim rezolucijama i ekspertizama došle do zaključka na koji je još 2006. upozorila Stranka za Bosnu i Hercegovinu: entitetsko glasanje je ključna prepreka efikasnom funkcionisanju državnih organa i institucija!

Ali, nisu samo oni priznali utemeljenost našeg stava: SDA je na svom posljednjem kongresu usvojila i zvaničnu kongresnu rezoluciju kojom se zahtijeva ukidanje entitetskog glasanja, a SDP se i zvanično izjasnio da je za njega sadržaj „aprilskog paketa“ neprihvatljiv, insistirajući na usvajanju „aprilskog paketa plus“!

Prudski sporazum: Danas, srećom, valjda nema nikoga ko Bosnu i Hercegovinu osjeća svojom domovinom a ko nije svjestan da je prihvatanje Prudskog sporazuma bio čin ravan izdaji zemlje, izdaji njenih temeljnih interesa. Srećom, ovog puta Stranka za Bosnu i Hercegovinu, iako prva i najglasnija u raskrinkavanju sramne kapitulacije pred onima koji ne kriju da im je cilj uništenje naše države, nije ostala usamljena.

Butmirski paket ustavnih promjena: Kada je postalo jasno da ga neće prihvatiti oni koji su se borili za Bosnu i Hercegovinu, oni koji nikada neće prihvatiti legalizaciju uslova za njen nestanak, na Prudskom sporazumu su izvršene kozmetičke prepravke i ime mu je promijenjeno u «Butmirski paket». No, zahvaljujući ne samo Stranci za Bosnu i Hercegovinu i taj pokušaj konačnog potkopavanja države Bosne i Hercegovine je propao.

Pokušaj otimanja državne imovine: U istoriji nema nijednog slučaja da je neka država opstala nakon što je ostala bez vlasništva nad imovinom koja joj po ustavu pripada. Oni koji ne kriju da im je cilj podjela Bosne i Hercegovine su pokušali da otmu njenu imovinu. No, nikoga ne treba da čude oni: šokantno je da su na oduzimanje državne imovine pristali i oni koji se kunu u državu. Učinili su to iako im je dobro poznato da i Ustav BiH i multilateralni sporazum o sukcesiji država bivše Jugoslavije i pravosnažne sudske presude i stav OHR-a nedvosmisleno ukazuju da je država Bosna i Hercegovina vlasnik državne imovine.

Pokušaj legalizacije genocida i etničkog čišćenja kroz popis stanovništva: Još jedan katastrofalan rezultat pristanka na Dodikove ultimatumе ozvaničene Prudskim sporazumom bio je saglasnost na popis stanovništva kojim bi se vršilo i evidentiranje vjerske i nacionalne pripadnosti građana BiH, a bez garancija da će kriterij za formiranje vlasti biti rezultati posljednjeg popisa prije agresije na našu zemlju, genocida i etničkog čišćenja. No, upornošću Stranke za BiH sve ključne stranke u našoj zemlji, izuzev stranke tvorca Prudskog sporazuma Milorada Dodika, prihvatile su naš stav da i nakon popisa kriterij za formiranje vlasti mora biti rezultat popisa 1991. godine. Promijenjena etnička struktura građana nastala kao rezultat genocida i etničkog čišćenja, a bez realizacije Aneksa 7 Dejtonskog sporazuma, nikada neće i ne može biti prihvatljiv kriterij za formiranje vlasti.

Zaštita državljana BiH sa dvojnim državljanstvom: Deklarisani stav poslanika iz RS-a koji su pet puta blokirali izmjene spornog člana 17. Zakona o državljanstvu je da iz bh. državljanstva ispišu preko pola miliona ljudi, uglavnom Bošnjaka, koji su spas potražili u drugim zemljama. SDA je kroz tadašnjeg člana Predsjedništva BiH Sulejmana Tihića ratifikovala sporazum o dvojnomo državljanstvu sa Srbijom 2003. godine, naivno vjerujući da se ovaj problem može

riješiti na taj način. Međutim, većina zemalja gdje se naši državljani nalaze jednostavno nema praksu sklapanja takvih ugovora. Predsjednik Silajdžić je stoga stavio veto na dva takva ugovora – sa Hrvatskom i Crnom Gorom – i time vratio ovo pitanje u žižu interesovanja, kako domaćih aktera tako i međunarodne zajednice. Samo insistiranjem na opsežnom rješenju ovog pitanja kroz ukidanje člana 17. ovo pitanje može biti riješeno na način koji štiti sve bh. državljane sa dvojnim državljanstvom, a ne samo one koji imaju hrvatsko i crnogorsko. Pristajanjem na pojedinačne bilateralne ugovore, a pogotovo sa susjednim zemljama, ovo pitanje bi bilo nemoguće riješiti u korist više stotina hiljada bh. državljana koji su zbog genocida i etničkog čišćenja izbjegli u treće zemlje. Ovo pitanje se ne tiče samo tih osoba, već i velikog broja građana koji žive – i glasaju – u Bosni i Hercegovini jer istraživanja pokazuju da gotovo svi imaju bar jednog člana familije sa dvojnim državljanstvom.

Odnos prema SDA: Nikoga ne treba čuditi politika Milorada Dodika: stavovi njegove stranke su kristalno jasni i usmjereni su ka ostvarenju cilja koji odavno i ne krije: konačnom uništenju naše domovine Bosne i Hercegovine. Naravno, ono što zahvaljujući braniteljima naše zemlje nije pošlo za rukom Miloševicu i Karadžiću, uz jednu od najmoćnijih armija u Evropi, nikada neće uspjeti ni Dodiku. No, ono što čudi i treba da zabrinjava svakog bh. patriotu jeste pitanje: kako je moguće da je najodanijeg saveznika Milorad Dodik pronašao u Stranci demokratske akcije Sulejmana Tihića? Bosna i Hercegovina je u protekle četiri godine platila ogromnu cijenu tog čudnog savezništva. Mnogobrojni su primjeri koji svjedoče o pogubnim posljedicama, ali ćemo podsjetiti samo na neke: Prudski sporazum, kojim je potpisana kapitulacija pred Dodikom i kojim je poslana opasna poruka međunarodnoj zajednici – da, i među Bošnjacima ima onih koji prihvataju i podržavaju sve zahtjeve Milorada Dodika! Kontinuitet takve opasne prevare predstavljalo je uvjerenje da je na osnovama katastrofalnog Prudskog sporazuma moguće usvojiti takozvani Bu-

tmirski paket ustavnih promjena. Nažalost, i Washington i Brisel su se morali uvjeriti da ono što je Dodik izdiktirao Sulejmanu Tihiću nikada neće biti prihvaćeno od strane onih koji Bosnu i Hercegovinu osjećaju svojom domovinom. No, takozvana „politika kompromisa“, o kojoj govori lider SDA, imala je i svoje rezultate: zahvaljujući njoj Bosanski Brod je za Republiku Srpsku postao Brod, a Bosanska Kostajnica – Kostajnica. S druge strane, poput Dodika, svog prudskog partnera jednako relevantnim doživljava HDZ BiH. Treba pitati građane Mostara koji su na prošlim izborima glasali za SDA, a koje je Tihić uvjerio da je sa HDZ-om postigao dogovor da nakon četiri godine mandata gradonačelnika Mostara iz HDZ-a, gradonačelnik bude iz SDA. Naravno, zahvaljujući Tihiću i SDA Mostarci su izigrani i unatoč izbornim rezultatima gradonačelnik Mostara će i naredne četiri godine biti iz HDZ-a. Koliko drži Tihića i njegovu stranku ozbiljnim partnerom HDZ je pokazao i blokadom izbora ministra prostornog uređenja u Vladi Federacije BiH: zahvaljujući Tihiću i njegovom partneru Vlada Federacije već duže od godinu dana nema ministra prostornog uređenja. Ipak, najtragičnije posljedice po sve građane Bosne i Hercegovine, a pogotovo građane Federacije, izazvala je bezumna politika blokiranja investicija u elektroenergetski sektor Federacije BiH. Predsjednik SDA Sulejman Tihić najveći je krivac što je Federacija ostala bez više od sedam milijardi maraka ulaganja, što bi bila najveća direktna strana investicija u istoriji Bosne i Hercegovine. Zahvaljujući ovoj – slobodno možemo reći – zločinačkoj politici mi danas nemamo uposlenih na stotine naših preduzeća iz metalske, građevinske, transportne, drvoprerađivačke industrije, sa desetinama hiljada naših zaposlenih radnika.

Elektroenergetski sektor: Iako su i Parlament i Vlada Federacije BiH dali zeleno svjetlo projektu investiranja u elektroenergetski sektor, zahvaljujući bezumlju lidera Stranke demokratske akcije i medijskom tajkunu koji je partner Miloševićevom finansijeru najveće direktne strane investicije u istoriji Bosne i Hercegovine su blokirane.

Više od sedam milijardi maraka uglednih investitora iz Njemačke, Austrije i Kazahstana trebalo je biti investirano u skladu sa sljedećim principima: prvo, nema prodaje strancima ni rudnika, ni riječnog potencijala koji ostaju u 100-postotnom vlasništvu FBiH; drugo, nema koncesija stranim investitorima na korištenje rudnika i riječnog potencijala; treće, nema vlasništva, niti udjela u vlasničkoj strukturi u hidro i termo elektranama koje će biti izgrađene novcem investitora, a koje će biti od prvog dana rada u 100-postotnom vlasništvu Federacije BiH; četvrto, strani investitori povrat svoje investicije ostvaruju kroz ustupanje dijela proizvedene struje iz novoizgrađenih elektrana u skladu sa cijenama na Lajpciškoj berzi struje. Nakon sto su se na međunarodni poziv federalnog ministarstva energetike na čijem čelu je ministar Vahid Hećo za izbor strateških partnera javile 42 kompanije iz svijeta, Vlada Federacije je jednoglasno izabrala tri najveća i najuglednija partnera iz Njemačke, Austrije i Kazahstana. Svi oni su u potpunosti prihvatili četiri navedena principa. Da nije bilo opstrukcija koje su blokirale ovaj projekat, danas je Federacija BiH mogla biti jedno od najvećih gradilišta u Evropi, na kojem bi stotine naših preduzeća uposlila desetine hiljada naših radnika. Danas bi Tihićev prudski partner Milorad Dodik bio smiješan kada govori da je Republika Srpska uspješnija od Federacije, a penzioneri, demobilisani borci, invalidi i šehidske porodice ne bi svakog mjeseca strahovali da li u fondovima ima dovoljno novca za isplatu njihovih ionako skromnih primanja.

Gasni sektor: Inicijativa dr. Silajdžića prema premijeru Republike Turske Recep Tayyip Erdoğanu isključivo je zaslužna za ostvarivanje tijesne saradnje između BH Gasa i turske nacionalne plinske kompanije Botas sa ciljem izgradnje plinovoda Nabucco. Bosna i Hercegovina bi prema pregovorima koji se vode između dvije kompanije bila jedna od tranzitnih zemalja za ovaj plinovod, što znatno ojačava stratešku poziciju zemlje, pogotovo jer bi ovaj plinovod smanjio ovisnost zapadnoevropskih zemalja od Rusije kada je u pitanju snabdijevanje plinom.

Koridor Nabucco je planiran da se proteže od jugoistoka do sjeverozapada zemlje. BH Gas i Botas također pregovaraju o uključivanju Bosne i Hercegovine u jadransko-jonski plinovod TAP, čiji bi jedan krak išao od Ploča, te trasom koridora Vc duž cijele teritorije BiH od juga ka sjeveru, prema sjevernoj Hrvatskoj i dalje ka zapadnoj Evropi. Izgradnja ova dva plinska koridora bi znatno povećali strateški interes Evropske unije za sigurnost i stabilnost Bosne i Hercegovine jer bi ugrožavanje te stabilnosti ugrozilo i interes EU da dugoročno smanji svoju ovisnost od ruskog plina.

Stranka za BiH će na čelu sa dr. Silajdžićem nastaviti aktivnosti usmjerene ka punoj realizaciji ovog projekta, a potpisivanje ugovora između BH Gasa i Botasa je već planirano za kraj septembra.

Sarajevo Business Forum: Međunarodna investicijska konferencija pod nazivom Sarajevo Business Forum održana je 06. i 07. aprila 2010. godine u Sarajevu pod pokroviteljstvom predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine dr. Harisa Silajdžića. To je bila najveća investicijska konferencija ikada održana u Bosni i Hercegovini na kojoj je učestvovalo oko 500 investitora iz cijeloga svijeta. Na poziv dr. Silajdžića, učešće su uzeli i premijer Republike Turske Recep Tayyip Erdoğan, generalni sekretar Organizacije islamske konferencije dr. Ekmeleddin İhsanoğlu, ministri vanjskih poslova Turske i Španije dr. Ahmet Davutoğlu i Miguel Moratinos, te zamjenik državnog sekretara SAD-a James Steinberg i bivši premijer Malezije dr. Mahatir Muhamed. Na konferenciji je ponuđeno 157 razvojnih projekata iz oblasti energetike, putne infrastrukture, turizma i poljoprivrede u iznosu od 11.7 milijardi EUR-a. Kao jedna od aktivnosti SBF-a je i promovisanje Sarajeva kao budućeg edukacionog i istraživačkog centra za 20 hiljada stranih studenata. Ono što je najvažnije Sarajevo Business Forum nije bio samo jednokratni događaj, već nastavlja sa radom i bit će organizovan na godišnjem nivou.

Pokušaj mijenjanja istorijskih činjenica o karakteru rata u BiH:

Stranka za Bosnu i Hercegovinu nikada neće pristati na nasilje nad činjenicama o agresiji na Bosnu i Hercegovinu, genocidu i etničkom čišćenju. Presude dva međunarodna suda Ujedinjenih nacija u Hagu, mnogobrojne rezolucije Vijeća sigurnosti, Evropskog parlamenta i Vijeća Evrope, te rezolucije koje su usvajali mnogobrojni državni parlamenti, uključujući Kongres i Senat Sjedinjenih Američkih Država, dokaz su da svako ko želi da zna dobro razumije prirodu rata koji je vođen u BiH.

Pokušaji Srbije da hapšenjem građana BiH promijeni karakter rata uvijek će naići na snažan i efikasan otpor svih bosanskohercegovačkih patriota na čelu sa Strankom za Bosnu i Hercegovinu koja je sada već postala stranka čijim se kadrovima obraćaju svi oni koji postanu žrtva pravnog nasilja iz Beograda. Svako onaj ko pokuša istorijskim falsifikatima i pravnim nasiljem mijenjati karakter rata u Bosni i Hercegovini proći će kao što je Srbija prošla pred sudom u Londonu u pokušaju izručenja Ejupa Ganića. Zahvaljujući predsjedniku Stranke za Bosnu i Hercegovinu dr. Harisu Silajdžiću i njegovim saradnicima na čelu sa dr. Damirom Arnautom, svaki pokušaj izjednačavanja agresora i žrtve osuđen je na neuspjeh. Na isti način biće okončana i farsa od sudskog postupka protiv Ilije Jurišića u Beogradu, zbog čije nevinosti i doprinosa odbrani naše zemlje Stranka za Bosnu i Hercegovinu će učiniti sve da i u ovom slučaju istina i pravda pobijede.

No, u ovoj borbi najopasniji protivnici po interese države ne dolaze iz Beograda – pred londonskim sudom smo dokazali da oni ne mogu narušiti te interese. Veći problem predstavljaju oni koji, poput SDA, tvrde da se u Dobrovoljačkoj i u Tuzli „desio zločin“, čime potranjuju pokušaje Beograda i nekih u međunarodnoj zajednici da izjednače odgovornost.

Sporazum o pridruživanju i stabilizaciji sa Evropskom unijom i usvajanje akcionog plana (MAP) o članstvu BiH u NATO savezu: Unatoč opstrukcijama i otvorenim blokadama predstavnika iz Republike Srpske u državnim organima, zahvaljujući velikom angažmanu predsjedavajućeg Predsjedništva BiH dr. Harisa Silajdžića i Ministra vanjskih poslova Svena Alkalaja, Bosna i Hercegovina je prešla važne etape u realizaciji strateških ciljeva naše zemlje – punopravnom članstvu u EU i punopravnom članstvu u NATO savezu. Upravo su potpisani Sporazum o pridruživanju i stabilizaciji sa Evropskom unijom (SAA/SSP) i usvajanje Akcionog plana (MAP) o članstvu BiH u NATO savezu dokazi da put u članstvo naše zemlje jeste usporen opstrukcijama i blokadama, ali da je ostvarenje ovih konačnih ciljeva nezaustavljivo. Stranka za BiH je upravo na primjerima SSP i MAP-a pokazala i dokazala svoju sposobnost da ostvari napredak države bez pravljenja kompromisa koji narušavaju državne interese na drugim poljima. Kao što je poznato, uslov za SSP je bila reforma policije u skladu sa Tri principa Evropske komisije. Kadrovi Stranke za BiH su uradili nacrt dva Zakona koji sada stvaraju zakonsku obavezu da se ta tri principa – od kojih jedan nalaže ukidanje entitetskih policija – moraju primijeniti tokom Ustavne reforme. U vezi MAP-a, lobiranje kadrova Stranke za BiH je dovelo do potpunog zaokreta u pristupu međunarodne zajednice po pitanju državne imovine, te se više od Bosne i Hercegovine ne zahtijeva da tu imovinu „raspodijeli,“ već da perspektivnu vojnu imovinu „uknjiži“ na državu.

Ukidanje šengenskih viza: Slično kao i kod prepreka za ispunjavanje uslova za članstvo u Evropskoj uniji i NATO savezu, unatoč opstrukcijama onih koji maštaju o rasturanju Bosne i Hercegovine, naša zemlja je ispunila sve uslove za ukidanje šengenskog viznog režima za putovanja naših građana u države Evropske unije.

ULOGA PREDsjedNIKA STRANKE ZA BOSNU I HERCEGOVINU DR. HARISA SILAJDŽIĆA

Nije nimalo iznenađujuće što nijedna politička stranka u Bosni i Hercegovini nije u stanju ponuditi kandidata za bošnjačkog člana Predsjedništva BiH koji bi bio iole ravnopravan konkurent predsjedniku Stranke za Bosnu i Hercegovinu, predsjedavajućem Predsjedništva BiH, dr. Harisu Silajdžiću. I u Bosni i Hercegovini i u čitavom svijetu dr. Haris Silajdžić je prepoznat kao simbol borbe za odbranu nezavisne, suverene, demokratske Bosne i Hercegovine.

I dok je tokom agresije bio najbolji predstavnik svih građana koji su branili svoju domovinu Bosnu i Hercegovinu, poslije rata dr. Haris Silajdžić je dao nemjerljiv doprinos obnovi i izgradnji zemlje, učvršćivanju i snaženju države. I na ovim izborima učestvovaće hiljade kandidata različitih političkih partija, ali ni jedan od njih bh. građanima ne može ponuditi doprinos ni približan doprinosu svojoj zemlji koji je ostvario dr. Silajdžić.

Dok drugi političari govore o zapošljavanju naših građana, dr. Silajdžić svojim ugledom osigurava zapošljavanje naših kompanija i naših radnika u prijateljskim zemljama. Čak i za vrijeme rata dr. Silajdžić je nalazio poslove za naše firme (preduzeće „Put“ u Pakistanu). Prva velika investicija u Bosnu i Hercegovinu došla je 1998. godine. Kuvajtska investicijska agencija (KIA) ulaže u Željezaru Zenica ukupno 120 miliona američkih dolara odgovarajući na zahtjeve dr. Silajdžića da Kuvajt pomogne poslijeratnoj obnovi Bosne i Hercegovine. Zatim su došle investicije za UNIS u Sarajevu, također iz Kuvajta, tzv. malezijski put Brka – Brčko i drugi projekti vezani za proizvodnju

i infrastrukturu. Kroz lobiranje i angažman dr. Silajdžića, osiguran je kredit Saudijske Arabije za potrebe Kliničkog centra Koševo. Zahvaljujući angažmanu dr. Silajdžića osigurana su sredstva za lokalne puteve u Podrinju, neke poljoprivredne projekte, poljoprivredne mašine, te hladnjače, sušare i drugu opremu. Šta povezuje sarajevski „Energoinvest“, građaničku kompaniju „Širbegović“, „Neimarstvo“ iz Trebinja, sarajevsko „GP Bosna“ i još 14 bh. kompanija? To što su one, zahvaljujući prvenstveno dr. Harisu Silajdžiću, zaposlile na hiljade svojih radnika kroz ugovorene poslove i projekte u Libiji vrijedne preko milijardu i dvjesto miliona maraka!

Šta je razlika između dr. Harisa Silajdžića i ostalih političara koji govore o izgradnji autoputa na koridoru Vc? To što svi oni govore o izgradnji, a jedino je dr. Haris Silajdžić, zahvaljujući svom angažmanu i ugledu u prijateljskom Kuvajtu, osigurao najpovoljnija kreditna sredstva u visini od preko 60 miliona maraka za finansiranje jedne od dionica autoputa. Očekuje se da KIA odobri još 100 miliona maraka za izgradnju zaobilaznice kod Zenice. Također, očekuje se da fondovi iz Saudijske Arabije i Katara odvoje sredstva za Bosnu i Hercegovinu, kao i da neke kompanije iz Bosne i Hercegovine dobiju poslove u ovim zemljama.

Ukratko, vrijednost angažmana dr. Harisa Silajdžića za privredu Bosne i Hercegovine mjeri se stotinama miliona maraka kao do sada ostvareni rezultat, a otvaraju se nove mogućnosti za investicije i angažman naših kompanija u inostranstvu u narednom periodu.

Šta razlikuje dr. Harisa Silajdžića od onih koji, podilazeći Beogradu, revidiraju istoriju agresije na Bosnu i Hercegovinu, pristajući na hapšenja branitelja Bosne i Hercegovine po osnovu lažnih optužbi srbijanskog pravosuđa? To što je svojim odlučnim angažmanom i u slučaju hapšenja Ejupa Ganića, i u slučaju presude Iliji Jurišiću, te i u slučaju hapšenja Mirsada Salkića demonstrirao znanje i odlučnost,

osiguravajući da nijedan nevino optuženi branitelj Bosne i Hercegovine ne bude ostavljen na cjedilu. Srbijanski pravni ataci na Bosnu i Hercegovinu su doživjeli potpuni fijasko isključivo zbog djelovanja dr. Silajdžića i njegovog tima, te je isključivo zbog takvog djelovanja realno očekivati srbijansko suzdržavanje od sličnih poteza u budućnosti.

Zašto je dr. Haris Silajdžić meta svih onih kojima smeta opstanak Bosne i Hercegovine? Zato što je nepokolebljivi patriota koji ni u miru ne odustaje od ideala sa kojima su branitelji naše zemlje odbranili svoju jedinu domovinu Bosnu i Hercegovinu.

Zašto će dr. Haris Silajdžić ubjedljivo pobijediti i na ovim izborima za bošnjačkog člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine? Zato što se građanima ne mogu prodati riječi umjesto djela, zato što će interese Bosne i Hercegovine i svih njenih građana pobijediti interese pojedinaca, zato što će građani izabrati onog ko će ih predstavljati kvalitetno, dostojanstveno i prije svega odlučno. Konačno, pitajte građane koga bi oni prvo nazvali kada bi postali žrtve srbijanskog pravnog nasilja. Ishod postupaka protiv Ejupa Ganića i Mirsada Salčića – koji su nazvali kabinet predsjedavajućeg Silajdžića – pokazuje ko je pobjednički tim.

IV

KLJUČNE ODREDNICE PROGRAMA STRANKE ZA BOSNU I HERCEGOVINU U PERIODU OD 2011. DO 2015. GODINE

Stranka za Bosnu i Hercegovinu će se dosljedno boriti za ostvarenje sljedećih ciljeva u narednom četverogodišnjem periodu:

EKONOMSKI PRIORITETI

1. Dinamičan ekonomski rast, razvoj i investicije
2. Razvoj energetskega sektora
3. Izgradnja saobraćajne infrastrukture
4. Obrazovanje, mladi i informatičko društvo
5. Poljoprivreda i razvoj sela

POLITIČKI PRIORITETI

1. Reforma Ustava
2. Vanjska politika i Euroatlanske integracije
3. Reforma socijalnog, zdravstvenog i penzionog sistema
4. Dijaspore i održivi povratak
5. Zaštita vrijednosti odbrambenog rata

PROGRAM STRANKE ZA BOSNU I HERCEGOVINU U PERIODU 2011. – 2015.

EKONOMSKI PRIORITETI

- E-1 Dinamičan ekonomski rast, razvoj i investicije
- E-2 Razvoj energetskeg sektora
- E-3 Izgradnja saobraćajne infrastrukture
- E-4 Obrazovanje, mladi i informatičko društvo
- E-5 Poljoprivreda i razvoj sela

E-1

DINAMIČAN EKONOMSKI RAST, RAZVOJ I INVESTICIJE

Eliminisati nezaposlenost, iskorijeniti siromaštvo

Obzirom da je nezaposlenost najveći ekonomski, socijalni i politički problem bosansko-hercegovačkog društva, Stranka za BiH smatra da je eliminacija siromaštva i nezaposlenosti kroz otvaranje novih, produktivnih radnih mjesta, najvažniji nacionalni prioritet kojem treba podrediti sve raspoložive resurse i sve instrumente ekonomske politike.

U osnovi nagomilanih socijalnih problema (niskog životnog standarda, nepovoljnog položaja penzionera i demobiliziranih boraca, niskog standarda zdravstvene zaštite, neadekvatnog razvoja i dinamike reformi obrazovanja i nauke, iseljavanja mladih obrazovanih ljudi...) stoji uska ekonomska baza BH društva, tj. mali broj produktivno zaposlenih osoba. Broj penzionera skoro je izjednačen s ukupnim brojem zaposlenih osoba, a broj nezaposlenih je 520.000, što čini više od 42% radne snage u BiH.

Mi cijenimo da je rješenje problema u brzem razvoju privrede i povećanju zapošljavanja.

Socijalni problemi BH društva donekle se mogu ublažiti boljom socijalnom politikom, pravednijom raspodjelom nacionalnog dohotka, eliminiranjem korupcije i nepotizma, ali se mogu riješiti na samo jedan način: produktivnim zapošljavanjem stanovništva, posebno mladih obrazovanih ljudi, otvaranjem novih radnih mjesta i ubrzanim rastom nacionalne ekonomije. Da bi BiH uhvatila priključak s razvijenim dijelom Evrope, potrebno je obezbijediti rast bruto domaćeg

proizvoda od najmanje 6% i kreirati najmanje 30.000 novih radnih mjesta godišnje. Tako visoke stope rasta i zapošljavanja moguće je ostvariti samo uz odgovarajući investicijski ciklus, prvenstveno u industrijskom i energetskom sektoru, izgradnji saobraćajne infrastrukture i poljoprivredi, s akcentom na ulaganja u tehnološku obnovu i modernizaciju industrijskih potencijala.

Ekonomski program Stranke za BiH fokusiran je na pronalaženje rješenja koja u najkraćem roku mogu obezbijediti stabilan ekonomski rast, donijeti više radnih mjesta i povećati ukupni nacionalni dohodak. Pri tome je posebno važno održati nisku vanjsku zaduženost države, sačuvati makroekonomsku stabilnost i osigurati puni suverenitet nad kapitalnim strateškim resursima kojima raspolaže BiH.

Stranka za BiH smatra neophodnom koordiniranu aktivnost na nekoliko kolosijeka u cilju bržeg i snažnijeg pokretanja privrede, zaposlenosti i rasta:

- pokretanjem snažnog investicionog ciklusa - privlačenjem stranog i aktiviranjem domaćeg kapitala;
- stavljanjem u funkciju razvoja raspoloživih resursa, prije svega obnovljivih izvora energije kojima BiH raspolaže;
- intenziviranjem izgradnje saobraćajne infrastrukture - cesestovnog, željezničkog i riječnog saobraćaja;
- stimuliranjem razvoja stanogradnje - oslobađanjem od poreza prve kupovine stana, regresiranjem kamata za stambene kredite mladih visokoobrazovanih kadrova;
- stimuliranjem rasta domaće proizvodnje, posebno izvozno orijentirane, koja mora imati odgovarajuću finansijsku podršku bankarskog sektora;
- organiziranim nastupom BH privrede na inostranim tržištima - jačanjem ekonomske diplomatije;

- smanjenjem poreskog opterećenja i širenjem poreske osnove kako bi se podigla konkurentnost BH privrede na međunarodnom i domaćem tržištu;
- odlučnom borbom protiv korupcije i organiziranog kriminala bez čega nije moguća izgradnja poduzetničkog društva i slobodne ekonomske konkurencije;
- reformom javne uprave i smanjenjem opterećenja privrede;
- reformom obrazovanja u skladu sa potrebama privrede i društva.

Dva su, dakle, strateška cilja koja su pred nama:

VIŠE RASTA VIŠE ZAPOSLENOSTI

Stranka za BiH cijeni da moramo obezbijediti uslove za:

- **6% rasta godišnje.**
- **30.000 novih radnih mjesta godišnje.**

Više rasta

U cilju dinamiziranja ekonomskog rasta – koji je preduslov stabilizacije BiH i integracije u EU - mi ćemo se angažovati na slijedećem:

- postizanja uravnoteženog ekonomskog, socijalnog i ekološkog razvoja
- ekonomskom politikom formulirati opšte pretpostavke i okvire privrednog razvoja
- na bazi novih tehnologija i znanja povećati konkurentnost i kompetitivnost privrede

- kreirati poslovni ambijent koji pogoduje osnivanju i razvoju malih i srednjih preduzeća, posebno se fokusirajući na:
 - pojednostavljenje procedure za otvaranje i zatvaranje firmi
 - razvoj instrumenata finansijske podrške
 - razvoj mreže institucija za pružanje nefinansijskih servisa i usluga
 - izgradnju sistema za transfer tehnologija i znanja
 - razvoj podsticajnih mjera za investiranje i povratak BH dijaspore
- implementirati strategiju razvoja poljoprivredne proizvodnje, stočarstva i turizma
- okončati proces privatizacije uz striktno poštovanje transparentnosti i kontrolu poštovanja kupoprodajnih ugovora
- modernizirati pravni okvir za poslovni sektor i ojačati mehanizme provođenja sudskih odluka
- aktivirati prirodne resurse i unaprijediti razvoj infrastrukture na bazi samofinansiranja, koncesionih i kreditnih odnosa
- ograničiti i racionalizirati javne rashode
- konsolidirati javni dug (unutrašnji i vanjski)
- pooštriti finansijsku disciplinu, posebno kada je u pitanju poslovanje sa gubitkom.

Više zaposlenosti

U cilju dinamiziranja rasta zapošljavanja, mi ćemo posebno biti angažovani na implementaciji Strategije zapošljavanja i programa koji moraju obuhvatiti sve razvojne faktore.

- Cijenimo posebno važnim konačnu uspostavu jedinstvenog ekonomskog prostora i obezbjeđenje pune mobilnosti rada i kapitala u BiH. Uostalom, to je i pretpostavka za dinamiziranje ekonomskog rasta i integracije BH ekonomije u jedinstveno tržište EU.
- Obzirom da je najveći dio nezaposlenosti u BiH strukturnog karaktera, zalagat ćemo se za izmjenu privredne strukture i većeg korištenja razvojnih resursa. Posebno ćemo biti posvećeni većem angažovanju obrazovane radne snage koju cijenimo i najvrjednijim razvojnim resursom.
- Vlasničko (i organizaciono) prestrukturiranje moramo promatrati kao neizbježnu fazu za proizvodno-programsko, tržišno i finansijsko restrukturiranje naše privrede.
- Bosna i Hercegovina raspolaže sa vrijednim resursima u rudarstvu, hidropotencijalima, šumarstvu i dr., ali važni prirodni resursi su u poljoprivredi. Za rehabilitaciju i razvoj tih resursa, mi ćemo se rukovoditi i ciljem – podizanja životnog standarda na selu.
- Cijenimo i posebno važnim koncipirati i implementirati sadržajne programe prestrukturiranja preduzeća, uključujući i modele ublažavanja socijalnih posljedica implementacije tih programa.

Strateško razvojni pravci i privredno-politički ciljevi BiH

- Razvoj efikasne i konkurentne privrede
- Izgradnja izvozno-ofanzivnog razvojnog modela
- Radikalna izmjena privredne strukture
- Programiranje energetske-sirovinskih potreba
- Ubrzani razvoj poljoprivrede
- Iznaženje rješenja svojinskih i drugih ingerencija nad re-sursima i nužnost očuvanja minimuma državnih ingerencija
- Obezbjedenje efikasne upotrebe raspoloživih faktora proizvodnje
- Prioritetni razvojni programi u tehnologijom i znanjem intenzivnim granama
- Razvoj radno-intenzivnih grana privrede
- Aktivna uloga države u obnovi i izgradnji infrastrukture

U funkciji povećane zaposlenosti – kao prioriteta ekonomskog razvoja:

- Koncipirati posebne programe zapošljavanja i obezbjediti sredstva za realizaciju
- Izmjenama u poreskom sistemu obezbjediti podsticaje za pošljavanja i
- poreske olakšice za privlačenje stranog kapitala
- Stimulisati razvoj privatnog sektora i malih i srednjih preduzeća
- Mjerama ekonomske politike stimulisati zapošljavanje mladih a programe obrazovanja uskladiti sa potrebama zapošljavanja i razvoja
- Ojačati institucije tržišta rada i eliminisati „rad na crno“
- Osigurati povoljne uslove privređivanja u granama koje apsorbuju veću zaposlenost u kratkom roku.

E-2

RAZVOJ ENERGETSKOG SEKTORA

Elektroenergetski sektor

Stranka za Bosnu i Hercegovinu u tijesnoj saradnji s kompetentnim krugovima akademske i poslovne zajednice BiH predano je radila na formuliranju energetske strategije BiH i modalitetima razvoja ukupnog energetskeg sektora.

Rezultat tog rada je i Plan investicionog ulaganja u izgradnju novih elektroenergetskih objekata (termo, hidro i vjetroelektrana) koji je dobio pozitivne ocjene širih krugova stručne javnosti.

Planom je obuhvaćena izgradnja:

- 6 termoelektrana ukupne snage 2000 MW
- 16 hidroelektrana ukupne snage 1164 MW
- 6 vjetroelektrana ukupne snage 270 MW

i to na području Federacije BiH, kao i nekoliko energetskeg kapaciteta u zajedničkom aranžmanu više elektroprivrednih kompanija iz BiH i susjednih država.

Okvirna investiciona vrijednost planiranih elektrana premašuje 12 milijardi KM. U investicionom planu sadržani su glavni principi za koje se Stranka za BiH izričito zalaže:

- da u izgradnji novih elektroenergetskih objekata obavezno učestvuju referentne kompanije iz BiH i to u svim fazama realizacije projekta - od izrade idejnog rješenja i izvedbenog plana do izgradnje objekta i montiranja opreme;

- da svi izgrađeni elektroenergetski objekti ostanu u isključivom vlasništvu BiH kako bi se obezbijedila trajna energetska suverenost BiH;
- da se kod izgradnje novih objekata primjenjuju najviši ekološki i tehnološki standardi;
- da se realizacija projekata odvija preko državnih elektroprivrednih kompanija koje će na međunarodnom tenderu pronaći odgovarajuće strateške partnere i obezbijediti potrebni kapital modelom zajedničkog ulaganja.

Aktiviranjem ovog investicionog projekta BiH ima realne izgleda da se u narednih nekoliko godina nametne kao najsnažniji regionalni proizvođač i najveći regionalni izvoznik električne energije. Također, ovaj investicioni plan otvara mogućnost da se u najkraćem roku zaposli oko 50.000 radnika i da se uposle kapaciteti nekoliko različitih industrijskih sektora, posebno metaloprerađivačka, građevinska, transportna industrija BiH.

Također, Stranka za BiH je inicirala projekat restrukturiranja rudnika i njihovog organizacionog povezivanja s elektroprivrednim kompanijama. Ovaj četverogodišnji projekat, čija je prva faza već realizirana, obuhvata investiranje oko 500 miliona KM u tehnološku modernizaciju rudnika i podizanje ukupnog rudarskog standarda preko humanizacije radnih uvjeta, sigurnosti i ličnog standarda rudara. U narednom periodu potrebno je uložiti dosta napora kako bi koncern postao novi i efikasniji oblik organizovanja i postao lider u regionu.

Koncern treba omogućiti i formiranje:

- banke unutar koncerna
- osiguravajućeg društva i drugih institucija koje će osigurati stabilan razvoj koncerna.

Neophodno je formiranje Instituta za energiju koji bi potpomogao realizaciju planova razvoja energetskog sektora na način da okuplja stručnjake na pojedinim projektima i time olakšava realizaciju istih. Osnivači Instituta treba da budu javna preduzeća iz energetskog sektora.

Stranka za BiH pokrenula je izradu studije pod nazivom „Integralno korištenje vodotoka rijeke Bosne“ kao najduže rijeke u BiH a čiji bi akcenat bio na slijedećem:

- regulacija riječnog korita i zaštita od poplava
- vodosnabdijevanje stanovništva i privrede i prečišćavanja otpadnih voda
- izgradnja hidroelektrana
- navodnjavanje i poljoprivreda
- razvoj ribarstva
- izgradnja plovnih puteva i
- zaštita okoliša i turizam

Projektovana snaga ukupnog sliva rijeke Bosne sa pritokama iznosi oko 1.100 MW (18% od ukupne snage u BiH) a sam vodotok rijeke Bosne raspolaže snagom od 680 MW. Moguća je izgradnja 20 HE na rijeci Bosni u FBiH snage oko 480 MW i vrijednosti oko 1,6 milijardi KM. Realizacija ovog projekta trajala bi od 8 do 10 godina i zaposlilo bi se oko 9.000 ljudi. Kada je u pitanju kvalitetno funkcionisanje ovog sektora potrebno je uložiti napore oko prevazilaženja problema u kompaniji „Elektroprenos“, d.d. kompaniji koja se nalazi na državnom nivou, a što treba rješavati zajedno sa Vladom RS-a. Nužno je ubrzati i aktivnosti oko izgradnje i uspostave tržišta električne energije i dovesti do toga da i električna energija ima tržišnu vrijednost, a ne da bude socijalna kategorija. Da bi to bilo moguće potrebno je zaštititi 17% socijalno ugroženih stanovnika na način da za njih bude električna energija po pristupačnim cijenama u čemu treba i vlade da participiraju.

Gasni sektor

Stranka za BiH će nastaviti insistirati na izradi Zakona o gasu na državnom nivou, kao preduslov za kvalitetno uređenje tržišta gasa u BiH.

Potrebno je intenzivirati aktivnosti na realizaciji projekata razvoja primarne gasne mreže u FBiH i BiH a u skladu sa strateškim planom i programom razvoja energetskog sektora.

Također ćemo se zalagati zato da primarna gasna mreža ima više ulaza u BiH, ne samo iz jednog pravca nego iz više pravaca kako bi sistem bio sigurniji.

Izgradnjom podzemnih skladišta zemnog gasa u Tetimi-Tuzla i Stranjani-Zenica obezbjedila bi se veća sigurnost u snabdijevanju u vrijeme kada je najveća potrošnja zemnog gasa.

Projekti gasnog sistema:

▪ Magistralni gasovod Zenica-Doboj-Bosanski brod	140 miliona KM
▪ Magistralni gasovod Sarajevo-Mostar-Ploče	180 miliona KM
▪ Gasifikacija Srednjobosanskog kantona	90 miliona KM
▪ Gasifikacija Unskosanskog kantona	190 miliona KM
▪ Gasifikacija K-10. ZHK i HNK	300 miliona KM
▪ Podzemna skladišta zemnog gasa Tetima-Tuzla sa priključkom gasa Kladanj-Tuzla	120 miliona KM
▪ Podzemno skladište Stranjani-Zenica	80 miliona KM

Kadrovi Stranke za Bosnu i Hercegovinu su isključivo zaslužni za strateško pozicioniranje Bosne i Hercegovine na svjetskom tržištu i transportu gasa. Inicijativa predsjednika stranke dr. Harisa Silajdžića prema premijeru Republike Turske Erdoganu je rezultirala opsežnim pregovorima i saradnjom između BH Gasu i turske državne gasne kompanije Botas po pitanju izgradnje gasovoda Nabucco i jadranskih

sko-jonskog gasovoda TAP preko teritorije Bosne i Hercegovine. Ovi pregovori trebaju rezultirati potpisivanjem ugovora o saradnji između BH Gasa i Botasa krajem septembra, a konačan rezultat će biti dva gasovoda koji će se protezati uzduž i poprijeko preko Bosne i Hercegovine, stvarajući od nje ključnu zemlju za tranzit gasa prema Evropskoj uniji i prateće smanjenje ovisnosti EU od ruskog gasa. Ovi projekti su posebno značajni jer su direktna protuteža planovima RS entiteta za umrežavanje tog entiteta na mrežu gasovoda kojim se transportuje gas iz Rusije, a koje projekte su međunarodne finansijske institucije, uključujući Evropsku banku za obnovu i razvoj, sada ocijenili nerentabilnim zbog planova za izgradnju gasovoda Nabucco i TAP preko Bosne i Hercegovine.

Naftni sektor

Prioritetno je donošenje zakonske regulative o nafti i naftnim derivatima. Na tome su već pokrenute aktivnosti ali to treba ubrzati kako bi se stvorile pretpostavke za nastavak istraživanja i eventualne eksploatacije nafte na području BiH i to u Tuzlanskom bazenu, Sarajevsko-Zeničkom bazenu i području Dinarida.

Također je neophodno obezbjediti uslove za stavljanje terminala u punu funkciju. Dodjeliti koncesiju za izgradnju benzinskih pumpi na Koridoru Vc putem javnog poziva, a sredstva usmjeriti u razvoj terminala i usklađivanja naftnog tržišta sa evropskim standardima.

E-3

IZGRADNJA SAOBRAĆAJNE INFRASTRUKTURE

Planski dokumenti i propisi

Zalažemo se za:

- Hitno usvajanje Prostornog plana F BiH;
- Usvajanje Prostornih planova na nižim nivoima;
- Hitne izmjene Zakona o eksproprijaciji F BiH.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zato što je Prostorni plan F BiH polazni dokument za realizaciju važnih projekata, a posebno projekata saobraćajne infrastrukture;
- Zato što je neophodno ubrzati i pojednostaviti procedure pribavljanja potrebne dokumentacije za gradnju saobraćajne infrastrukture.

Očekivani efekti/koristi

- Smanjenje pripremnih perioda za gradnju saobraćajne infrastrukture;
- Smanjenje perioda gradnje saobraćajne infrastrukture.

Putna saobraćajna infrastruktura

Dovršetak gradnje auto puta Koridor Vc

Zalažemo se za:

- Davanje koncesija za gradnju;
- Istovremeni rad na više dionica;
- Upošljavanje domaćih firmi na izgradnji;
- Korištenje domaćih materijala.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zato što je potreba građana i privrede BiH što brža izgradnje koridora Vc na cijeloj dionici;
- Zato što postoji potreba povezivanja BiH na evropsku mrežu auto puteva i putnika iz/prema EU.

Očekivani efekti/koristi

- Povećanje konkurentnosti domaćih firmi;
- Bolje pretpostavke za razvoj turizma;
- Smanjenje stope nezaposlenosti;
- Povećanje stranih investicija.

Rekonstrukcija magistralnih cesta

Zalažemo se za:

- Rekonstrukciju i modernizaciju magistralnih cesta ;
- Povećanje bezbjednosti saobraćaja na magistralnim cestama.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zbog kvalitetnog putnog povezivanja regionalnih centara u BiH;
- Zbog potrebe smanjenja broja saobraćajnih nesreća na magistralnim cestama;
- Zbog potrebe povezivanja regionalnih centara sa koridorom Vc.

Očekivani efekti/koristi

- Brži protok putnika i roba u BiH;
- Povećanje konkurentnosti domaćih firmi;
- Bolje pretpostavke za razvoj turizma;
- Smanjenje stope nezaposlenosti;
- Povećanje stranih investicija.

Izgradnja mreže kvalitetnih saobraćajnica u većim gradskim centrima

Zalažemo se za:

- Gradnju kvalitetnih saobraćajnica u većim gradskim centrima;
- Gradnju tranzitnih puteva oko većih gradskih centara;
- Povećanje sigurnosti saobraćaja u većim gradskim centrima;
- Upošljavanje domaće radne snage i korištenje domaćih resursa;
- Instaliranje centara za upravljanje gradskim prometom.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zbog potrebe povećanja komfora putovanja kroz veće gradske centre;
- Zbog potrebe smanjenja broja saobraćajnih nesreća u većim gradskim centrima;
- Zbog potrebe smanjenja saobraćajnih gužvi u većim gradskim centrima;
- Zbog potrebe smanjenja potrošnje energenata za pogon motornih vozila .

Očekivani efekti/koristi

- Smanjenje saobraćajnih gužvi, povećanje sigurnosti i skraćanje vremena čekanja,
- Smanjenje zagađenja okoline.

Rješavanje problema saobraćaja u mirovanju u većim gradskim centrima

Zalažemo se za:

- Trotoare slobodne za kretanje pješaka u većim gradskim centrima;
- Gradnju adekvatnih garaža za parkiranje putničkih vozila u većim gradskim centrima;
- Gradnju namjenskih parkinga za teretna vozila u većim gradskim centrima;
- Gradnju namjenskih parkinga za autobuse u većim gradskim centrima;
- Upošljavanje domaće radne snage i korištenje domaćih resursa.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zbog prisutne ugroženosti pješaka u većim gradskim centrima;
- Zbog potrebe smanjenja kretanja teških vozila po gradskim ulicama u gradskim centrima.

Očekivani efekti/koristi

- Normalno i sigurno kretanje pješaka u većim gradskim centrima;
- Sprječavanje parkiranja autobusa i teretnih vozila na nedozvoljenim mjestima;
- Zaštita saobraćajne infrastrukture od uništenja i smanjenje zagađenja okoline.

Izgradnja saobraćajne infrastrukture u ruralnim područjima

Zalažemo se za:

- Izgradnju kvalitetnih lokalnih asfaltiranih puteva do centara ruralnih područja;
- Izgradnju kvalitetnih makadamskih puteva do sela;
- Promociju zdravog življenja, seoskog turizma i proizvodnje čiste hrane.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zbog potrebe ponovnog naseljavanja ruralnih područja;
- Zbog potrebe revitalizacije zapuštenih privatnih posjeda;
- Zbog potrebe oživljavanja poljoprivredne proizvodnje na privatnim imanjima.

Očekivani efekti/koristi

- Naseljavanje ruralnih područja, i aktiviranje zapuštenih privatnih imanja;
- Proizvodnja zdrave hrane i poboljšanje mogućnosti transporta poljoprivrednih proizvoda do kupaca;
- Zapošljavanje.

Željeznička infrastruktura

Zalažemo se za:

- Jačanje poslovne suradnje željezničkih korporacija u BiH;
- Modernizacija postojeće željezničke infrastrukture;
- Povećanje sigurnosti pružnih trasa i prijelaza;
- Osiguranje efektivne implementaciju EU legislative;
- Promoviranje privatnog - javnog partnerstva u oblasti finansiranja infrastrukturnih projekata.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zbog uspostavljanja balansa u opterećenju željezničke i cestovne infrastrukture;
- Zbog povoljnih ekonomskih i ekoloških efekata korištenja ove vrste transporta;
- Zbog potrebe za uvezivanje sa evropskom željezničkom mrežom;
- Zbog potrebe sigurnijeg transporta ljudi, roba i posebno opasnih materija.

Očekivani efekti/koristi

- Postizanje visoke operativne efikasnosti i osposobljavanje željeznica za konkurentno evropsko tržište;
- Osiguranje rentabilnijeg poslovanja javnih željezničkih kompanija;
- Povećanje konkurentnosti domaćih firmi;
- Povećanje stranih investicija i smanjenje stope nezaposlenosti.

Infrastruktura za vazdušni saobraćaj

Zalažemo se za:

- Za preuzimanje pune kontrole zračnog prostora;
- Investiranje u razvoj aerodroma i povećanje operativnih kapaciteta aerodroma;
- Realizirati projekte na aerodromima koji se odnose na poboljšanje kvaliteta usluga i sigurnosti;
- Za definiranje lokacija za heliodrome.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zbog mogućnosti preuzimanja djela saobraćaja od preopterećenih, bližih evropskih aerodroma;
- Zbog osiguranja kvalitetnije pokrivenosti zračnog prometa unutar BiH.

Očekivani efekti/koristi

- Povećanje prihoda od kontrole zračnog prometa ;
- Povećanje konkurentnosti domaćih aerodroma prema aerodromima iz okruženja;
- Stvaranje preduslova za efikasnije djelovanje u incidentnim situacijama;
- Pобољшanje uvjeta za razvoj turizma

Saobraćajna infrastruktura za saobraćaj na vodi

Zalažemo se za:

- Za poboljšanje infrastrukture na području Neuma u funkciji iskorištenja privrednih i turističkih potencijala morske obale BiH;
- Razvoj i proširenje kapaciteta Luke Brčko;
- Uvođenje savremenih pretovarnih sistema;
- Da Luka Brčko postane značajan pretovarni i transportno distributivni centar;
- Širenje poslovanja Luke Brčko van granica BiH kroz pružanje usluga stranim kompanijama koje operiraju u regionu.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zbog zaštite dugoročnog javnog interesa BiH u plovnosti rijeke Save;
- Zbog intenzivnijeg korištenja ovog vida transporta koji je najjeftiniji;
- Zbog poticanja regionalnog ekonomskog razvoja.

Očekivani efekti/koristi

- Efektivniji i efikasniji protok roba;
- Povećanje stope zaposlenosti, kako u Distriktu, tako i cijeloj BiH,
- Dodatno snižavanje troškova prevoza kroz ekonomiju obima .

Telekomunikacijska infrastruktura

Zalažemo se za:

- Intenzivnije uključenje države BiH u međunarodni telekomunikacijski saobraćaj;
- Pokretanje projekata izgradnje savremene širokopojasne infrastrukture koja je uvjet za ulazak EU;
- Poboljšanje telekomunikacijske infrastrukture;
- Izgradnju informaciono komunikacijske magistrale;
- Razvoja digitalnog radija i televizijskog emitiranja;
- Izmjene i dopune Zakona o javnim nabavkama i Zakona o javnim preduzećima sa ciljem stvaranja jednakih uvjeta poslovanja za sva tri telekom operatera u BiH;
- Poboljšati Akademsku mrežu BiHArnet.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zbog stvaranja jedinstvenoga digitalnog tržišta;
- Zbog poticanja povjerenja i sigurnosti na internet mrežama;
- Zbog potrebe dodatnog fokusiranja na istraživanje i razvoj.

Očekivani efekti/koristi

- Povećanje digitalne pismenosti;
- Povećanje konkurentnosti bh. ekonomskog prostora;
- Efikasnija razmjena znanja u BiH za nastavnike i studente.

Robni logistički centar

Zalažemo se za:

- Da se u Prostornom planu FBiH predvidi lokacija za izgradnju savremenog logističkog centra;
- Da se pokrenu aktivnosti na izradi feasibility studije za izgradnju logističkog centra.

Zašto je ovo naš prioritet?

- Zbog potrebe racionalizacije transporta roba;
- Zbog potrebe sigurnijeg i pravovremenijeg snabdijevanja tržišta;
- Zbog potrebe uvezivanja sa logističkim centrima EU.

Očekivani efekti/koristi

- Povećanje efikasnosti u poslovima međunarodne trgovine i transporta;
- Upošljavanje znatnog broja osoba različitih struka;
- Povećanje investicija prilikom realizacije ovog projekta.

E-4

OBRAZOVANJE, MLADI I INFORMATIČKO DRUŠTVO

Obrazovanje i mladi

Kvalitetno obrazovanje je osnova društveno-ekonomskog razvoja Bosne i Hercegovine, njena pokretačka snaga na putu stvaranja prosperitetnog „društva znanja”. Ono je suočeno sa „izazovima promovisanja globalizacije, internacionalizacije i decentralizacije s jedne strane, a s druge strane očuvanja tradicijskih i kulturoloških vrijednosti ljudi koji u njoj žive i vrijednosti koje pogoduju razvoju osjećaja zajedništva, prihvaćanja i poštovanja različitosti, solidarnosti, odgovornosti za održivi razvoj, kao i podsticanje djelatnog građanstva i razvijanja demokratskog društva u cjelini. Mladi Bosne i Hercegovine zaslužuju da im se obezbjedi kvalitetan pristup znanju po uzoru na najrazvijenije zemlje Evrope i svijeta.

Obrazovanje nije potrošnja nego primarna proizvodnja čiji su efekti dugoročno ulaganje u procese koji će rezultirati drugim potrebnim proizvodima. Da bismo ovaj zadatak kvalitetnije obavili, nužno je objediniti sve elemente obrazovanja, uz postupno usklađivanje obrazovnog sistema i dosljedno uvažavanje koncepta cjeloživotnog učenja, te razvijati jedinstveni sistem školskog i profesionalnog usmjeravanja koji će pojedincu omogućiti usluge obavještanja, usmjeravanja i savjetovanja u svim fazama karijere”.

Obrazovna politika u Bosni i Hercegovini, u skladu sa dogovorenim politikama svih ostalih struktura, formuliše se kroz saradnju sa Ministarstvom civilnih poslova BiH, kantonalnim resornim ministarstvima, Agencijom za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, Agencijom za razvoj visokog obrazovanja i osiguranjem kvaliteta,

Centrom za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja, Rektorskom konferencijom, domaćim i međunarodnim organizacijama koje se bave obrazovanjem, te drugim partnerima, posebno kroz plasman sredstava predviđenih budžetom Federacije Bosne i Hercegovine.

U ovom smislu bi bilo značajno podizanje pojedinih nadležnosti sa kantonalnog na federalni nivo jer bi pojednostavilo implementaciju dogovorenih politika i obezbjedilo sinhrono djelovanje svih faktora razvoja obrazovanja, te posebno olakšalo sprovođenje jedinstvene reforme sistema obrazovanja.

U tom je smislu nužno depolitizirati obrazovanje, jer će se jedino u slobodnom okruženju, opredijeljenom samo ka punoj implementaciji dogovorenih aktivnosti i dobiti krajnjih korisnika procesa obrazovanja moći ostvariti konačni cilj reformi koje su započete u području obrazovanja – harmonizaciju domaćeg zakonodavstva i prakse sa onima u zemljama članicama Evropske Unije, te uključivanje Bosne i Hercegovine u sve procese jedinstvenog evropskog obrazovnog prostora.

Računajući na ozbiljna istraživanja u pogledu sociometrijskih, demografskih, ekonomskih i geopolitičkih pokazatelja stanja i tendencija teško je izvršiti fundirana i relevantna predviđanja situacije u narednom desetogodišnjem periodu, no moguće je izdiferencirati dio ciljeva koji se moraju postići kako bi se Federacija Bosne i Hercegovine, kao i cijeli bosanskohercegovački obrazovni prostor uspješno integrirao u evropsku obrazovnu matricu.

Programski prioriteti u implementaciji strateških pravaca razvoja odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini su podizanje nivoa obrazovanosti stanovništva i kompetentnosti radne snage, poboljšanje efektivnosti sistema obrazovanja i obuke, prevencija socijalnog is-

ključivanja među djecom i mladim, proširivanje prilika za obrazovanje i obuku odraslih, te osiguranje kvaliteta i revitalizacija istraživanja u obrazovanju.

Kako su navedeni prioriteti povezani i uslovljeni - od predškolskog odgoja i obrazovanja do obrazovanja odraslih, posebno izdvajajući razvojnu infrastrukturu koja je opći uslov uspješne provedbe planiranih aktivnosti, ističemo slijedeće ciljeve, za predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje:

- povećati obuhvat djece predškolskim odgojem i obrazovanjem;
- postizanje komplementarnosti između ZJNPP-a sa reformiranim osnovnim obrazovanjem; harmonizirana udžbenička politika; poticajna, savremeno opremljena i motivirajuća školska sredina; depolitiziranje obrazovanja; preveniranje socijalne isključenosti;
- osnivanje mreže centara za podršku talentovanim učenicima;
- uspostavljen sistem profesionalnog usavršavanja utemeljen na međunarodnim standardima;
- transformacija pedagoških zavoda u moderne naučne institucije/ustanove za podršku razvoju odgojno-obrazovnih ustanova;
- ujednačavanje uslova za obrazovanje i poboljšanje njegovog kvaliteta-poboljšanje efikasnosti obrazovnog sistema u BiH ;
- isticati značaj uvođenja obaveznog srednjoškolskog obrazovanja u najkraćem trajanju od dvije godine (povećanje nivoa obrazovanja stanovništva)
- uvođenje obavezne profesionalne orijentacije;

- uvođenje državne mature;
- definisanje ukupne politike srednjeg stručnog obrazovanja koja će u većoj mjeri odgovarati potrebama privrede i tržišta rada - otvaranje centara za obuku i obrazovanje odraslih (poduzetnički duh i poduzetničke vještine kroz pokretanje vlastitog biznisa);
- obezbijediti visok stupanj mobilnosti studenata i profesora kako unutar BiH, tako i prema zemljama EU;
- jačanje regionalne prekogranične saradnje (modaliteti međusobnog priznavanja stečenih kvalifikacija);
- izgradnja zajedničkog evropskog obrazovnog prostora (pozicionirani i integrisani univerziteti);
- interdisciplinarnost programa studiranja (smjernice i standardi osiguranja kvalitete);
- obezbijediti trostepenost studiranja na svim univerzitetima (prostor i infrastruktura, kadrovski uvjeti);
- omogućavanje lakšeg zapošljavanja i bolje produktivne sposobnosti završenika visokoškolskog obrazovanja;
- razviti sve oblike cjeloživotnog obrazovanja;
- ostvariti djelomično samoizdržavanje univerziteta kroz postizanje konkurentnosti na svjetskom tržištu znanja;
- otvoriti puteve E-obrazovanja;
- podizanje svijesti i senzibilizacija čitavog društva za društvo znanja;
- razvijanje istraživačkih aktivnosti na univerzitetu;
- razviti stručno obrazovanje na univerzitetu i donošenje strategija vlastitog razvoja na svakom univerzitetu.

Informatičko društvo - iskorijeniti kompjutersku nepismenost

„Bazni ekonomski resurs više nije kapital, ni prirodni resursi, ni zemlja, ni rad. Bazni ekonomski resurs je znanje“. Izgradnja informacionog društva i korištenje informacione i komunikacione tehnologije IKT su preduslovi za brži privredni razvoj BiH, efikasniju organizaciju državne uprave, poboljšanje kvaliteta usluga u školstvu, zdravstvu, administraciji, sudstvu.

U tom smislu Stranka za Bosnu i Hercegovinu će inicirati sljedeće projekte:

- Informatizacija u školama:
 - uvođenje obaveznog informatičkog obrazovanja počev od 3. razreda osnovne škole,
 - formiranje kabineta za informatiku u svakoj osnovnoj školi s minimalnom osnovom 20 učenika po jednom računaru i obaveznom konekcijom na širokopropusni internet.
- Informatizacija javne uprave – e-vlada
 - Uvođenje savremenih sistema upravljanja u državnim institucijama koje će uključiti upravljanje tokovima dokumenata unutar i između institucija, te komunikacije prema građanima i poslovnim subjektima sa posebnim akcentom na obavezno uspostavljanje elektronskih registara građana u svim općinama – matične knjige, rodni list, smrtni list, vjenčani list, itd.
- E-biblioteka
 - Opremljenost biblioteka odgovarajućim informacionim sistemima i digitalizacija cjelokupnog kulturnog i historijskog naslijeđa Bosne i Hercegovine i učiniti ga dostupnim korisnicima širom svijeta.

- Informatičko-informacioni centar (IIC) za promociju privrednih ulaganja i razvoj. Osnovni ciljevi uspostavljanja IC su slijedeći:
 - da potencijalnim stranim investitorima ubrza i pojednostavi pristup kvalitetnim informacijama o investicionoj klimi i prilikama za ulaganje u BiH, te skрати procedure u svrhu poticaja stranih ulaganjima,
 - da pruži pravovremene i korisne informacije domaćim firmama o njihovim mogućnostima za daljnji razvoj,
 - da neprekidno prati poslovna dešavanja u zemlji i regionu i o tome izvještava domaće i strane privredne subjekte, kao i domaća resorna ministarstva,
 - pomaže uspostavu saradnje između visokoškolskih i naučnih institucija i istraživačkih centara sa jedne strane i privrednih subjekata sa druge strane,
 - ubrza pristup euroatlantskim integracijama.

E-5

POLJOPRIVREDA I RAZVOJ SELA

Snažna poljoprivreda - uslov socijalne stabilnosti

Stranka za BiH smatra da poljoprivreda spada u jednu od temeljnih grana bosansko-hercegovačke ekonomije i da je razvoj poljoprivrede i obnova sela jedan od najvažnijih preduslova nacionalne sigurnosti i socijalne stabilnosti bh. društva.

U poljoprivredi se nalaze ogromni neiskorišteni resursi, čije je aktiviranje i efikasno korištenje istinska razvojna šansa Bosne i Hercegovine.

Intenzivniji razvoj poljoprivredne proizvodnje treba biti i oslonac ukupnog razvoja ruralnih područja, u svim segmentima života (putne komunikacije, vodosnabdijevanje, saobraćaj, zdravstvo, školstvo itd.).

Stranka za BiH smatra da je potrebno intenzivirati razvoj ruralnih područja u svim segmentima, a posebno kroz izgradnju neophodne komunikacione infrastrukture, zdravstvene zaštite, obrazovanja itd, s tim da prioritet treba dati onim područjima koja posjeduju značajnije potencijale za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju.

Ovakvim pristupom, poboljšat će se opći uslovi života na ovim područjima, smanjiti proces migracije stanovništva ka gradskim središtima, te omogućiti da poljoprivreda postane kvalitetan izvor prihoda za egzistenciju velikog broja stanovnika koji se njome bave.

Trajni ciljevi razvoja poljoprivrede su:

- stvaranje efikasne i konkurentne domaće proizvodnje hrane, zasnovane na savremenim naučnim dostignućima i tehnologijama, te raspoloživim domaćim resursima,
- interesno povezivanje primarnih poljoprivrednih proizvođača sa prerađivačima i distributerima poljoprivrednih proizvoda, tj. stvaranje međusobno povezanog lanca učesnika procesa „od njive do trpeze“,
- razvoj komplementarnih djelatnosti, usko vezanih sa poljoprivrednom proizvodnjom,
- smanjenje uvoza poljoprivrednih proizvoda i smanjenje ukupnog trgovinskog deficita, posebno u segmentu hrane.
- Ostvarenje navedenih ciljeva je kontinuiran zadatak institucija vlasti na svim nivoima, pri čemu jasno moraju biti utvrđene nadležnosti, ali i definisani organi i instrumenti za realizaciju utvrđenih ciljeva.

Poljoprivredni proizvođači su danas, kao malo koja djelatnost, izloženi žestokoj tržišnoj konkurenciji proizvođača iz užeg i šireg okruženja, koji su u svojim zemljama višestruko stimulirani i premirani, te različitim subvencijama i državnim mjerama zaštićeni i potaknuti za izvoz na naše tržište. Zbog toga Stranka za BiH smatra da kvalitetan i dinamičan razvoj poljoprivredne proizvodnje nije moguć bez aktivnog učešća države, prije svega kroz:

- obezbijedenje kvalitetnog sistema podsticajnih i stimulativnih mjera,
- izgradnju sistema institucija (zavoda, instituta i laboratorija), koji će na bazi reciprociteta i uzajamnog priznavanja, obezbijediti ravnopravno tržišno učešće domaćih poljoprivrednih proizvođača,

- kreiranje sistema fleksibilnih i efikasnih administrativnih mjera, u cilju zaštite domaćeg tržišta i domaćih proizvođača od, često protekcionističkih pa i nelegalnih kratkoročnih i dugoročnih mjera koje poduzimaju organizacije, institucije pa i Vlade pojedinih zemalja, i sa ciljem sprečavanja značajnijih tržišnih poremećaja.
- Kvalitetnim sistemom podsticajnih mjera u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji obezbijediti sigurnost uslova privređivanja poljoprivrednih proizvođača, i na taj način ih stimulisati za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom, ali i ohrabriti ih za značajnije investicije u njihova gazdinstva.

Stranka za BiH se zalaže da sistem podsticajnih mjera treba biti harmoniziran na nivou Bosne i Hercegovine i implementiran kroz Ministarstvo poljoprivrede na državnom nivou, pri čemu niži nivoi vlasti mogu i trebaju kreirati i izgrađivati vlastiti sistem podsticaja i stimulativnih mjera, prilagođen svojim uslovima, mogućnostima i potrebama. Sistem podsticajnih i stimulativnih mjera treba obuhvatiti cjelovit proces od proizvodnje do potrošnje poljoprivrednih proizvoda, prvenstveno prikupljanje, čuvanje i skladištenje te direktnu preradu poljoprivrednih proizvoda.

Trenutno, jedan od najlošijih karika u lancu poljoprivredne proizvodnje je ne postojanje savremenih kapaciteta za skladištenje i čuvanja poljoprivrednih proizvoda, i stoga Stranka za BiH smatra da jedan od prioriteta treba biti izgradnja regionalnih skladišta – hladnjača za skladištenje poljoprivrednih proizvoda.

Prioritet u realizaciji podsticajnih mjera treba dati investicionim ulaganjima u poljoprivredu u svim oblastima, prvenstveno onim investicijama koje će doprinijeti boljoj opremljenosti poljoprivrednih proizvođača, sa ciljem povećanja njihove efikasnosti i konkurentnosti njihovih proizvodnji.

Budžeti moraju ostati najznačajniji izvori sredstava za realizaciju podsticajnih i stimulativnih mjera u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, ali segment investicionih projekata mora biti podržan sredstvima Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine.

Stranka za Bosnu i Hercegovinu smatra je putem kreditno-garantnih fondova, moguće naročito intenzivirati investicijsku aktivnost u poljoprivredi i zalagat će se za što skorije zakonsko uređenje ovog pitanja.

Kvalitetna zdravstvena zaštita bilja i životinja je sigurno jedan od preduslova ozbiljnijeg razvoja poljoprivredne proizvodnje, a posebno svih oblika stočarstva. Zdravstvenoj zaštiti biljaka i životinja je potrebno pristupiti kao izuzetno važnom segmentu ukupnog zdravlja ljudi i životinja.

Izuzetno odgovorna djelatnost zaštite zdravlja životinja, ne može biti prepuštena nikakvim improvizacijama, već mora biti precizno uređena sa definisanim nadležnostima, obavezama i odgovornostima svih organa.

Stranka za BiH se zalaže za hitnu reorganizaciju i redefinisane položaja veterinarskih službi i veterinarskih organizacija, te preciziranje njihove nadležnosti i odgovornosti, kao i preispitivanje formulisane politike njihove privatizacije, pri čemu se zalažemo da dio javnih ovlaštenja koji se odnosi na zaštitu javnog zdravlja mora biti u nadležnosti državnih organa.

Jedan od ciljeva razvoja poljoprivredne proizvodnje je i obezbijedeње stabilnosti tržišta i sigurnosti snabdijevanja stanovništva osnovnim životnim namirnicama.

Stranka za BiH smatra da sistem robnih rezervi mora biti kako u funkciji pomoći razvoja poljoprivredne proizvodnje tako i u funkciji obezbijedenja stabilnosti tržišta osnovnim životnim namirnicama i sprečavanje značajnijih tržišnih poremećaja.

Zbog toga ćemo se zalagati za redefinisane uloge Direkcija za robne rezerve, omogućavajući im da sistemom direktnog ugovaranja poljoprivredne proizvodnje sa proizvođačima i prerađivačima zaista postanu i istinski servis poljoprivrednih proizvođača i servis građana – potrošača.

Sistem Zemljoradničkih zadruga, odnosno Zemljoradničkih kooperativa se i u savremenom svijetu pokazao kao izuzetno efikasan mehanizam razvoja poljoprivredne proizvodnje.

Ogromni kompleksi zemljišta su Zakonom o zadrugama neopravdano dati na upravljanje zadrugarima, koji nemaju baš nikakve veze sa stvarnim vlasništvom nad ovim zemljištima, te su u većini slučajeva, na ovaj način ostali van njihove stvarne funkcije.

Postojeće Zemljoradničke zadruge su trenutno van sistema državnih organa i ogroman društveni kapital je na ovaj način otuđen iz sistema kontrole državnih organa, a njegovo upravljanje nije riješeno na zadovoljavajući način.

Stranka za BiH smatra da hitno treba preispitati odredbe Zakona o zadrugama, te državno zemljište kojima raspolažu Zemljoradničke zadruge, vratiti u nadležnost državnih organa, a njegovo stavljanje u funkciju poljoprivredne proizvodnje omogućiti kroz dugoročne zakupne i koncesione ugovore.

Reformom Zakona o zadrugama, urediti i pitanja formiranja i funkcionisanja Zemljoradničkih kooperativa. Kroz ovaj Zakon je moguće i urediti pitanja interesnog povezivanja prerađivačkih kapaciteta sa primarnim poljoprivrednim proizvođačima, pri čemu treba podržati nastojanja za stvaranjem jakih proizvođačko-prerađivačkih cjelina, kao subjekata oko kojih će se na bazi zajedničkog interesa okupljati veliki broj poljoprivrednih proizvođača.

Stranka za BiH smatra da je interesnim povezivanjem proizvođača i prerađivača, uz učešće naučnih instituta i laboratorija, moguće stvoriti velike proizvođačko - prerađivačke cjeline, koji će postati oslonac razvoja poljoprivrede u širem regionu.

Po ovom modelu je moguće i revitalizirati postojeće velike kombinete i staviti u funkciju njihove ukupne kapacitete, te će Stranka za BiH posebnu pažnju posvetiti i podržati one prerađivačke kapacitete čija proizvodnja se zasniva na interesnom uvezivanju sa primarnim poljoprivrednim proizvođačima i koji su u funkciji uvezivanju lanca „*od njive do trpeze*“.

Veliki trgovinski deficit, posebno u segmentu poljoprivrednih proizvoda, pa i onih za čiju značajniju proizvodnju BiH posjeduje sve neophodne predulove, potrebno je što hitnije smanjiti.

To je moguće postići selektivnim pristupom podsticaja razvoja onih proizvodnji koje mogu značajnije zadovoljiti potrebe domaćeg tržišta, kako u pogledu obima proizvodnji tako i u pogledu dostizanja neophodnog kvaliteta.

Nesmetan izvoz onih proizvodnji u kojima imamo komparativne prednosti je moguć samo uz svesrdnu podršku organa i institucija države, te obezbjeđenje njihovog ravnopravnog položaja na inostranim tržištima.

Stranka za BiH se zalaže za liberalizaciju tržišnih tokova poljoprivrednih proizvoda, koji neće biti izloženi uvođenju bilo kakvih barijera, ali istovremeno je neophodno izgraditi i takav sistem aktivnosti koji će na ovakve pokušaje odgovoriti recipročnim mjerama u kratkom roku, i koje će uspješno zaštititi domaće proizvođače.

Iz navedenog proizilazi da poljoprivreda i proizvodnja hrane predstavljaju ne samo šansu ekonomskog razvoja BiH, već predstavljaju i obavezu najozbiljnijeg pristupa svih organa, te s toga će i Stranka za BiH u narednom periodu posvetiti dužnu pažnju segmentu poljoprivredne proizvodnje i prerade.

POLITIČKI PRIORITETI

- P-1 Reforma Ustava
- P-2 Vanjska politika i Euroatlanske integracije
- P-3 Reforma socijalnog, zdravstvenog i penzionog sistema
- P-4 Dijaspora i održivi povratak
- P-5 Zaštita vrijednosti odbrambenog rata

P-1

REFORMA USTAVA

Ciljevi Stranke za BiH pri reformi Ustava BiH

- A. Usklađivanje Ustava BiH sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima – izbor i sastav Predsjedništva BiH i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH.
- B. Otklanjanje mehanizama blokade u skladu sa preporukama niza međunarodnih institucija da entitetsko glasanje mora biti ukinuto ili temeljito reformisano.
- C. Teritorijalna reorganizacija države u skladu sa ekonomskim, geografskim, cestovnim i sličnim kriterijima. Stranka za BiH se zalaže za decentralizovanu Bosnu i Hercegovinu, sastavljenu od najmanje pet regija, u kojoj će većina nadležnosti biti na regionalnom nivou.
- D. Zaštita bh. državljanstva svih građana u dijaspori kroz eksplicitno pravo na dvojno državljanstvo kako bi se osujetili pokušaji nastavka etničkog čišćenja.
- E. Reforma policije u skladu sa Tri principa Evropske komisije, u skladu sa jasno definisanim obavezama iz dva zakona o pitanjima policije koje je usvojila Parlamentarna skupština BiH u aprilu 2008. godini i koji zakoni, a pogotovo te obavezujuće odredbe za dalju reformu, su omogućili potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.
- F. Eliminacija odredbi koje zabranjuju smanjenje plata i naknada državnih dužnosnika tokom trajanja mandata, s ciljem uspostavljanja fiskalne odgovornosti te fleksibilnosti u kriznim ekonomskim situacijama.

Dosadašnje djelovanje Stranke za BiH na implementaciji ovih ciljeva

- A. Stranka za BiH je prva, još 2006. godine, pokrenula proces preispitivanja diskriminatorskih odredbi Ustava BiH, kroz kandidaturu dr. Ilijaza Pilava, Bošnjaka iz Srebrenice, za člana Predsjedništva BiH. Iskorištavanje svih domaćih pravnih lijekova od strane dr. Pilava je omogućilo nadležnost Evropskog suda za ljudska prava u slučaju *Sejdić i Finci*. Rješavanje aplikacije dr. Pilava se očekuje do kraja ove godine, čime će se uspostaviti dodatno pravilo da ni teritorijalna diskriminacija na osnovu etničke pripadnosti nije sukladna Evropskoj konvenciji. Također, Stranka za BiH je prva ponudila realno rješenje za usklađivanje Ustava BiH sa tom konvencijom, samo mjesec dana nakon presude Evropskog suda u slučaju *Sejdić i Finci*. Iako Stranka za BiH dugoročno preferira jednog predsjednika Bosne i Hercegovine, u sadašnjim okolnostima je prihvatljiv sistem četiri člana Predsjedništva BiH kako bi se istovremeno ispoštovalo pravo Ostalih da budu zastupljeni u tom tijelu, te osiguralo pravo hrvatskog naroda kao najmalobrojnijeg da također bude zastupljen. Stranka za BiH je jedina koja je ponudila amandmane u ovom pravcu, kao i slično rješenje za Dom naroda i to rješenje je ocijenjeno unutar međunarodnih krugova kao realno, racionalno i prihvatljivo u datom trenutku. Ovi amandmani su, međutim, blokirani entitetskim glasanjem. Ova djelovanja predstavljaju kontinuitet Stranke za BiH, koja je prva stranka koja je u parlamentarnu proceduru još 2006. godine predočila prijedlog potpuno novog Ustava BiH, zasnovanog na najvišim principima parlamentarne demokratije i zaštite svih ljudskih prava.
- B. Isključivo zahvaljujući naporima Stranke za BiH, mehanizam entitetskog glasanja je od 2006. godine prerastao iz pitanja koje tada uopšte nije bilo potencirano, kako unutar domaćih tako i u međunarodnim krugovima, u akutan problem čije temeljito rje-

šenje sada zahtijevaju: Evropski parlament, Evropska komisija, Parlamentarna skupština Vijeća Evrope, Venecijanska komisija, te Kongres SAD-a. Nalazi analize Stranke za BiH o štetnostima Aprilskog paketa iz aprila 2006. godine su u međuvremenu prihvaćeni u velikoj mjeri od strane ovih institucija, a pogotovo u pogledu entitetskog glasanja kao ključnog mehanizma blokade koji mora biti ili otklonjen ili temeljito reformisan. Stranka za BiH je tokom svih pregovora o ustavnoj reformi od aprilskog paketa do danas, uključujući butmirske pregovore, zastupala konzistentan i utemeljen stav da problem entitetskog glasanja mora biti adekvatno riješen. Stranka za BiH je u tom pravcu ponudila niz alternativnih rješenja, od kojih su neka u međunarodnim krugovima ocijenjena kao izuzetno pozitivna i konstruktivna. Stranka za BiH je ovakvim ekspertnim djelovanjem pomjerila debatu i razmišljanje unutar međunarodne zajednice u pravcu da problem entitetskog glasanja ne može biti ignorisan, te da odbijanje dužnosnika iz RS entiteta da razgovaraju o tom problemu predstavlja nastavak blokade i opstrukcija koje dolaze iz tog entiteta.

- C. Stranka za BiH je od početka svog djelovanja zastupala tezu da Bosna i Hercegovina treba biti decentralizovana država u kojoj se većina ovlasti nalazi na regionalnom i lokalnom nivou, ali da ta decentralizacija ne smije biti izgovor za etničku podjelu zemlje. Stranka za BiH smatra da novac poreznih obveznika treba uglavnom ostajati na lokalnom nivou i ne treba završavati u Sarajevu, kao glavnom gradu, što je slučaj u unitarnim državama. Stranka za BiH jednako smatra da novac poreznih obveznika iz gradova poput Foče, Bijeljine, ili Doboja, treba ostajati u tim zajednicama umjesto da završava u Banja Luci u skladu sa trenutnom potpuno unitarnom prirodom entiteta RS. Ovakav sistem ozbiljno diskriminira ne-srpsko stanovništvo u tom entitetu, te Stranka za BiH smatra da Bosna i Hercegovina može postati istinski jaka i prosperitetna decentralizovana zemlja samo ukoliko

se decentralizacija provede po kriterijima koji ne uzimaju etnički faktor kao primarni princip decentralizacije. S tim u vezi, Stranka za BiH je napravila ozbiljne pomake u zagovaranju ovih rješenja, pogotovo u svjetlu korupcije koja je očigledna u entitetu RS i čiji je primarni razlog unitarna i centralizovana priroda tog entiteta na etničkim osnovama.

- D. Isključivo zalaganjem i djelovanjem Stranke za BiH, stavljen je primat na rješenje problema dvojnog državljanstva za oko pola miliona građana BiH koji su izbjegli u druge zemlje pod prijetnjom genocida i etničkog čišćenja. Predsjedavajući Silajdžić je stavio veto, a taj veto su potvrdili bošnjački delegati u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, na dva bilateralna ugovora o dvojnog državljanstvu – sa Hrvatskom i Crnom Gorom. Stranka za BiH smatra da ovaj problem mora biti riješen u potpunosti, te u korist svih bh. državljana sa dvojnog državljanstvom, i protivi se rješenjima koja favorizuju samo određene etničke skupine. S obzirom da većina zemalja, uključujući sve zemlje u kojim se naša dijaspora većinom nalazi, ne praktikuju sklapanje takvih sporazuma, Stranka za BiH smatra da ovo pitanje treba riješiti eliminacijom člana 17. Zakona o državljanstvu BiH koji trenutno zabranjuje posjedovanje dvojnog državljanstva. Stranka za BiH je također otvorena za rješenje ovog pitanja kroz ustavne amandmane koji preciziraju pravo svih državljana BiH na dvojno državljanstvo. Stranka za BiH je, u svakom slučaju, u potpunosti opredjeljena za što hitnije rješenje ovog pitanja koje je od suštinske važnosti ne samo za brojnu bh. dijasporu, već i za državu koja ima veliku korist od održavanja što prisnijih kontakata sa tom dijasporom. Ovo pitanje se mora riješiti najkasnije do kraja 2012. godine kada ističe moratorij OHR-a na implementaciju člana 17. Stranka za BiH neće dopustiti nastavak genocida i etničkog čišćenja pravnim sredstvima, što je osnovni cilj predstavnika RS entiteta koji se protive rješenju ovog pitanja.

- E. Parlamentarna skupština BiH je u aprilu 2008. godine usvojila dva zakona koja su omogućila potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom: *Zakon o direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi BiH*, te *Zakon o nezavisnim i nadzornim tijelima policijske strukture BiH*. Glavni uslov Evropske komisije za potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji je bio da ta dva zakona jasno preciziraju da će Tri principa o reformi policiji biti implementirana prilikom iduće ustavne reforme. S tim u vezi, ova dva zakona uspostavljaju iduću obavezu:

„Lokalni nivo, kao dio nove jedinstvene policijske strukture BiH, zatim odgovarajuća pitanja odnosa između tijela osnovanih ovim zakonom i lokalnih policijskih tijela, te ostali detalji policijske strukture će biti regulisani nakon reforme Ustava BiH u skladu sa tri principa Evropske komisije i to u dva temeljna Zakona: *Zakon o policijskoj službi Bosne i Hercegovine* i *Zakon o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine*.“

Stranka za BiH je vodila pregovore o ova dva zakona, a posebno o ovoj odredbi koju su napisali kadrovi Stranke za BiH, te je isključivo zaslužna za njeno usvajanje. Ta odredba nalaže uspostavu jedinstvene policijske strukture BiH i to u skladu sa Tri principa Evropske komisije, za koje je sama Evropska komisija istakla da ne dozvoljavaju opstanak entitetskih policija. Stranka za BiH će u skladu sa ovim zakonskim obavezama nastaviti insistirati na opsežnoj reformi policije u skladu sa Tri principa, sa konačnim ciljem uspostavljanja jedinstvene policijske strukture BiH.

- F. Stranka za BiH je već ulagala amandmane kojim bi se eliminisala odredba Člana IX.2 Ustava BiH koja zabranjuje smanjenje plata državnih dužnosnika tokom trajanja njihovog mandata. Dok je ova odredba bila potrebna u prvim godinama nakon Daytonu, kako bi se motivisala služba u institucijama BiH, ta odredba je u potpunosti prevaziđena više od 15 godina nakon Daytonu. Ta odredba u današnjim uslovima samo predstavlja prepreku u efektivnom i brzom saniranju posljedica ekonomskih kriza, što se pokazalo i tokom globalne ekonomske krize koja je imala posljedice na Bosnu i Hercegovinu prije dvije godine i koja još uvijek traje. Ovi amandmani Stranke za BiH su također blokirani entitetskim glasanjem, što je kritikovano od strane svih relevantnih međunarodnih ekonomskih tijela, uključujući od MMF-a i Svjetske banke. Stranka za BiH će stoga nastaviti djelovanje u ovom pravcu, kako bi se državi dala fleksibilnost u kriznim ekonomskim situacijama, te kako bi se opravdalo povjerenje građana u sve državne dužnosnike.

Dalje djelovanje Stranke za BiH

Stranka za BiH će nastaviti djelovati konzistentno u skladu sa opredjeljenjima i politikom zbog kojih je stranka i osnovana. Stranka za BiH će stoga nastaviti raditi na stvaranju ustavnih pretpostavki za izgradnju potpuno demokratskog društva, zasnovanog na principima multietničnosti i jednakopravnosti svih njenih građana na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Stranka za BiH je svjesna da se ova pitanja, koja su od ključne važnosti za dalji razvoj zemlje, ne mogu riješiti bez aktivnog učešća međunarodne zajednice, posebno Sjedinjenih Američkih Država i Evropske unije. Dužnosnici Stranke za BiH će stoga nastaviti aktivno zagovaranje snažnijeg angažmana Washingtona i Brisela na pitanjima ustavne reforme u našoj zemlji, uz insistiranje da to djelo-

vanje bude bazirano na stanovištu onog što je potrebno Bosni i Hercegovini, a ne onog što se u nekim krugovima postavljalo kao ono što je „moguće“. Takav pristup je i u interesu međunarodne zajednice, jer samo takav pristup može osigurati samoodrživost Bosne i Hercegovine i nakon odlaska OHR-a.

Stranka za BiH posebno ističe da su pitanja koja su postavljena kao principi njenog djelovanja u procesu ustavne reforme od takve važnosti za Bosnu i Hercegovinu, da je bez rješenja ovih pitanja nerealno očekivati rješenje većine socio-ekonomskih pitanja. Iako će Stranka za BiH nastaviti aktivno djelovanje u pravcu poboljšanja ekonomije i vezanih pitanja, a posebno u vezi strateških ulaganja, Stranka za BiH smatra da je jedino dugoročno održivo rješenje – i u političkom i u ekonomskom smislu – kreiranje jedinstvenog ekonomskog prostora kako to nalaže Aneks IX Daytonskog sporazuma.

Stranka za BiH, konačno, ostaje opredijeljena u svom istrajavanju da ne dopusti bilo kakva rješenja koja legitimiziraju posljedice genocida, etničkog čišćenja i etničke podjele Bosne i Hercegovine.

P-2

VANJSKA POLITIKA I EURO - ATLANTSKE INTEGRACIJE

Definicija ciljeva

Stranka za Bosnu i Hercegovinu je čvrsto opredijeljena za punopravno članstvo Bosne i Hercegovine u Sjevernoatlanskom savezu (NATO) i Evropskoj uniji (EU). Stranka za BiH potpuno je posvećena strateškom cilju integriranja BiH u Evropsku uniju koja pruža najbolji politički okvir za ukupni društveni i ekonomski razvoj BiH. Istovremeno, Stranka za BiH će uložiti sve svoje kapacitete kako bi BiH što prije postala punopravna članica NATO-a.

Članstvo u ovoj najsnažnijoj vojnoj alijansi kolektivne sigurnosti u svijetu najbolja je garancija za očuvanje mira, teritorijalnog integriteta i suvereniteta BiH. Nakon što ostvarimo ovaj cilj, svaki poziv na referendum ili odcjepljenje i najmanjeg dijela BiH biće besmisleni i bezvrijedni.

Stranka za BiH je opredijeljena za učešće u međunarodnim forumima čime se dodatno potvrđuje suverenitet Bosne i Hercegovine i gradi njena reputacija kao zemlje koja svoja tragična iskustva tokom agresije sada koristi za unaprjeđenje situacije u drugim dijelovima svijeta. Stranka za BiH je također opredijeljena za učešće u regionalnim inicijativama, te za zaključivanje međunarodnih sporazuma sa ciljem unapređenja bilateralne suradnje sa susjedima čime se stvaraju uslovi za rješavanje brojnih otvorenih pitanja. Na taj način Bosna i Hercegovina pokazuje da je istinski regionalni partner sa kojim se može iskreno raditi na daljnjem unaprjeđenju odnosa i prosperitete cijele regije.

Vjerujemo da su povećanje izvoza i direktna strana ulaganja pravi put za punu revitalizaciju domaće privrede i njen brži razvoj. Zato kadrovi Stranke za Bosnu i Hercegovinu na vanjskopolitičkom planu posebnu pažnju posvećuju daljnjem jačanju ekonomske diplomatije, s fokusom na tržišta gdje su bh proizvodi i usluge konkurentni, te na države koje bilježe visoke stope ekonomskog rasta, poput Turske, Kine, Rusije, Brazila, te na prijateljske arapske zemlje čije vlade najavljuju ambiciozne investicione poduhvate, poput Libije, Katara, Saudijske Arabije, Kuvajta i Ujedinjenih Arapskih Emirata.

Postignuti rezultati u protekle četiri godine

1. Bosna i Hercegovina je ostvarila zavidan napredak u procesu pridruživanja NATO savezu. Prije svega, Bosna i Hercegovina je 2006. godine pristupila NATO programu Partnerstvo za mir (PfP), nakon čega je na Samitu NATO-a u Bukureštu u aprilu 2008. godine pozvana da započne Intenzivirani dijalog. U aprilu 2010. godine Sjevernoatlansko vijeće (NAC) na nivou ministara vanjskih poslova odlučio je o prijemu Bosne i Hercegovine u Akcioni plan za članstvo (MAP). Činjenica je da je prijem u MAP isključiva zasluga kadrova Stranke za Bosnu i Hercegovinu. Ti kadrovi su istovremeno ponudili ekspertne i neoborive analize o vlasništvu države nad vojnom imovinom (uslov za MAP) dužnosnicima ključnih zemalja, te lobirali najviše rangirane dužnosnike tih zemalja za pozitivan odnos ka aplikaciji Bosne i Hercegovine za MAP.
2. Bosna i Hercegovina je postigla važan uspjeh u uspostavljanju prvog ugovornog odnosa sa Evropskom unijom kroz proces stabilizacije i pridruživanja. Kroz Mostarsku deklaraciju i Sarajevski akcioni plan čije su nacрте uradili kadrovi Stranke za BiH i koji su bez gotovo bilo kakvih izmjena potpisani krajem 2007. godine, otkočen je proces pridruživanja BiH Evropskoj uniji. Na osnovu ovih dokumenata u junu 2008. godine potpisan je Spo-

razum o stabilizaciji i pridruživanju (SAA/SSP) sa EU, a nakon usvajanja zakona o reformi policije. Stranka za BiH je i u tom slučaju ostala dosljedna svojim principima, te ti zakoni nalažu dalju reformu policije u skladu sa Tri principa Evropske komisije, što uključuje ukidanje entitetskih policija.

3. Bosna i Hercegovina je u januaru 2010. godine postala nestalna članica Vijeća sigurnosti, a isključivu zaslugu za ovaj najveći vanjskopolitički uspjeh u istoriji države nose kadrovi Stranke za BiH, na čelu sa predsjednikom Silajdžićem i Ministrom vanjskih poslova Svenom Alkalajem. Plan koji su oni i njihovi saradnici osmislili i implementirali se fokusirao na lobiranje velikog broja manjih zemalja, dok se Poljska fokusirala na mali broj velikih zemalja. Činjenica da svaka zemlja ima jednak glas pri izboru nestalnih članica Vijeća sigurnosti je dovela do ogromne prednosti Bosne i Hercegovine na samom početku natjecanja za ovu poziciju, zbog čega je poljski ministar vanjskih poslova još u septembru 2008. godine zvanično saopštio ministru Alkalaju da Poljska odustaje od svoje kandidature.
4. Bosna i Hercegovina je na inicijativu predsjednika Silajdžića i ministra Alkalaja u ovom periodu uspostavila diplomatske odnose sa 20 zemalja, što dodatno utiče na unapređenje imidža BiH i njen kredibilitet na međunarodnom planu. Ovo je posebno važno kada se uzme u obzir da prethodni saziv Predsjedništva BiH nije pridavao važnost ovom pitanju, što je također doprinijelo neprimjetnosti Bosne i Hercegovine na međunarodnoj sceni u tom periodu.
5. U domenu vanjske politike posebno treba posmatrati odnose sa susjedima. Pozicija Stranke za Bosnu i Hercegovinu je uvijek bila ravnopravnost u odnosima sa susjednim zemljama. Međutim, vidljivo je bilo da se i u proteklom periodu nastavila praksa Republike Srbije na razvijanju saradnje samo sa jednim entitetom, pokušaji da se diktira Bosni i Hercegovini način vođenja

njene vanjske politike ili čak kadrovskih rješenja, te proganjanje građana Bosne i Hercegovine. Čvrst stav, odlučnost i upornost dr. Silajdžića, su međutim natjerali Srbiju da sve više respektuje Bosnu i Hercegovinu, te da shvati da je Bosna i Hercegovina apsolutno suverena u kreiranju vlastitih kadrovskih rješenja, pružanju pomoći našim građanima, ali i obavještanjem javnosti o preduzetim mjerama. Ovakav principijelan stav je natjerao Srbiju da povuče potez koji je bez presedana u istoriji diplomatije, te prihvati ambasadora kom je ranije neosnovano odbila dati agreman. Ovaj uspjeh je toliko važniji kada se uzme u obzir da su SDA i Fahrudin Radončić zahtijevali da se Bosna i Hercegovina potpuno ponizi i ponudi trećeg kandidata, što bi također bio slučaj bez presedana u svijetu, ali na štetu Bosne i Hercegovine. Kada su u pitanju branitelji Bosne i Hercegovine, Mirsad Salkić je sam rekao da bi „i danas bio u srbijanskim kazamatima da nije bilo predsjedavajućeg Silajdžića“, dok je Ejup Ganić zasluge za svoje oslobađanje pripisao „predsjedavajućem Silajdžiću i njegovom savjetniku Damiru Arnautu.“

6. Imajući u vidu da su ekonomski razvoj i privredni prosperitet osnova bilo kakvog progresa i društvenih reformi, predsjednik SBiH dr. Silajdžić se intenzivno uključio u stvaranje ambijenta investicionih ulaganja u BiH, tako da je svojim posredovanjem omogućio privrednim subjektima iz Bosne i Hercegovine da sklope privredne aranžmane sa stranim investitorima u iznosu većem od jedne milijarde KM.
7. Dr. Silajdžić je u Predsjedništvu BiH zaustavio procese skla-panja ugovora o dvojnem državljanstvu sa susjednim državama dok se ne riješi pitanje čl. 17. Zakona o državljanstvu. Ovaj zakon svojevremeno je nametnuo visoki predstavnik za BiH i omogućava oduzimanje državljanstva stotinama hiljada bh. državljana koji su primili drugo državljanstvo. Sva nastojanja da se izbriše sporni član nisu se mogla ostvariti zbog entitetskog

preglasavanja u državnom Parlamentu. Stoga se postavio principijelan stav da, za sada, nema sklapanja ugovora o dvojnomo državljanstvu sa susjednim državama dok ne bude riješeno pitanje spornih odredbi Zakona o državljanstvu. Ovakav čvrst stav je jedini način da se ovo pitanje riješi u korist svih građana Bosne i Hercegovine bez diskriminacije.

Predstojeća nastojanja

U narednom mandatu predstoji ispunjavanje uslova koji je NATO postavio pred Bosnu i Hercegovinu, a koji se odnosi na knjiženje nepokretne perspektivne vojne imovine na Bosnu i Hercegovinu. Stav Stranke za BiH po ovom pitanju je da je državna imovina, koja uključuje i cjelokupnu vojnu imovinu, svojina države Bosne i Hercegovine, što je potvrđeno pravosnažnim presudama sudova u Bosni i Hercegovini na osnovu Ustava BiH, kao i Sporazuma o pitanjima sukcesije. Stranka za BiH će, stoga, nastaviti insistirati da se ovo pitanje riješi na nivou države, a ne sporazumima entitetskih vlada koji bi vodili do prekrajanja Bosne i Hercegovine iz države u zajednicu država. Ostali prioritetni ciljevi Stranke za Bosnu i Hercegovinu u idućem mandatnom periodu su:

- Postizanje bezviznog režima za BiH
- Punopravno članstvo u NATO – savezu
- Dalji napredak ka EU integracijama, uključujući kandidatski status
- Unapređenje dobrosusjednih odnosa na principima ravnopravne saradnje, integriteta i suvereniteta Bosne i Hercegovine,
- Jačanje ekonomske diplomatije i dalje privlačenje stranih investicija, te
- Uspostavljanje strateškog partnerstva na globalnom planu što bi unaprijedilo međunarodni položaj Bosne i Hercegovine i omogućilo značajnije predstavljanje na regionalnom nivou.

P-3

REFORMA SOCIJALNOG, ZDRAVSTVENOG I PENZIONOG SISTEMA

Platforma za socijalnu politiku

Socijalna politika Stranke za BiH ima za cilj zaštititi najugroženije kategorije stanovništva, osobe u trećem životnom dobu. Kako to možemo uraditi?

- Sprečavanjem socijalne ugroženosti u starijem životnom dobu osiguranjem socijalne penzije za sve kategorije stanovništva starije od 65 godina (za žene starije od 65 i muškarce starije od 70 godina) u formi dopunskog penzionog fonda.

Inicijativa za uvođenje „Osnovnih Socijalnih penzija“

Finansijska procjena neophodnih novčanih sredstava za uvođenje „Osnovnih Socijalnih penzija“ za sve građane FBiH starosne dobi 65+ godina, a koji po drugom osnovu nisu ostvarili pravo na penziju, izgledala bi ovako:

- Procjena broja stanovnika u FBiH.....2.327.195
- Procjena stanovnika 65+ (14,07%).....327.436
- Stanovnici 65+ u penziji po svim osnovama.....-209.366
- Stanovnici 65+ u radnom odnosu..... -1.000

Ako oduzmemo zadnje dvije stavke od procjene broja stanovnika 65+(327.436), dobićemo približnu procjenu broja stanovnika 65+ koji nemaju penziju ni po kojem osnovu, odnosno 117.070 stanovnika.

Obzirom da minimalna penzija iznosi 296 KM, smatramo da bi za ovu kategoriju građana-potencijalnih nosilaca prava „Osnovne Socijalne penzije“, trebalo izdvojiti po 100 KM mjesečno. Ukupno mjesečno, za ovu vrstu fonda bilo bi neophodno osigurati 11,7 mln KM, odnosno na godišnjem nivou 140,4 mln KM.

Ukoliko bi se ova inicijativa odnosila samo na žene-domaćice preko 65 godina, finansijski pokazatelji bi izgledali ovako:

- Procjena broja žena 65+(55% od 117.070) 64.400
- Mjesečni fond za isplatu po 100 KM.....6,44 mln KM
- Godišnji fond za isplatu žena 65+77,30 mln KM

Mogući izvori finansiranja

- Dio državnog kapitala (telekomunikacije, elektroprivreda, itd.)
- Igre na sreću, akcize, PDV
- Dio sredstava od prodaje nafte.

Izmijenili smo Zakon o zdravstvenom osiguranju

- Izvornim zdravstvenim osiguranicima smatraju se sva lica starija od 65 godina koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu.
- Obveznik uplate doprinosa za njihovo zdravstveno osiguranje je organ uprave kantona nadležan za poslove socijalne zaštite,
- Također, lica starija od 65 godina su oslobođena i plaćanja participacije.

Platforma za zdravstvo

Zdravstvena politika Stranke za BiH ima za cilj poboljšati zdravlje svih ljudi što je temeljna odrednica kvaliteta života i osnovni pokretač socio-ekonomskog razvoja

- Pacijent u fokusu interesa zdravstvenog sistema
- Zdravstvena zaštita jednaka za sve građane
- Zdravstveno osiguranje za sve građane
- Ministarstvo zdravstva na nivou države BiH.

Sve naše dosadašnje aktivnosti u oblasti zdravstva bile su usmjerene prema pacijentu u cilju stvaranja zdravstvenog sistema u kojem će administracija i legislativa biti efikasni i neprimjetni, a pacijent u središtu interesovanja. U tom cilju zalagali smo se i radili na izgradnji efikasnog, dostupnog i transparentnog zdravstvenog sistema utemeljenog na principima solidarnosti i pravičnosti.

U potpunom ostvarenju zacrtanih ciljeva kao prepreka se postavio postojeći sistem podijeljen na entitete, odnosno kantone te bi formiranjem ministarstva zdravstva na državnom nivou put prema dostupnoj, ravnopravnoj i kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti jednakoj za sve građane Bosne i Hercegovine bio mnogo lakši i brži.

U cilju izgradnje efikasnog, dostupnog i pravičnog zdravstvenog sistema imali smo tri osnovna smjera djelovanja: jačanje primarne zdravstvene zaštite, to jest porodične medicine, modernizacija bolničke zdravstvene zaštite i donošenje novih zakona i propisa u oblasti zdravstva. Kroz provedbu modela porodične medicine napravili smo značajan iskorak u izgradnji jednako dostupne zdravstvene zaštite.

Išli smo prema pacijentima u prethodnom periodu smo:

- adaptirali i moderno opremili 364 ambulante porodične medicine
- educirali 1080 doktora porodične medicine
- educirali 1437 medicinskih sestara
- obučili 652 operativna tima za zdravstveni menadžment

te na taj način i u rijetko naseljena područja doveli zdravstvenu zaštitu.

I u narednom periodu ćemo kroz unapređenje porodične medicine raditi na približavanju zdravstvene zaštite pacijentima i uspostavi jednako dostupnog zdravstvenog sistema, izgradnji sistema u kojem će svaki pacijent moći sam da bira svog ljekara, te povećanju obima usluga, prvenstveno kroz rad porodičnih ljekara sa pacijentima na promociji zdravlja i prevenciji masovnih nezaraznih bolesti, pojednostaviti procedure u pružanju specijalističko-konsultativnih pregleda, izdavanja lijekova na recept te zakazivanje pregleda.

U cilju osiguranja ravnopravne zdravstvene zaštite za sve građane snažno ćemo insistirati na dosljednoj provedbi osnovnog paketa zdravstvenih prava. Ovaj paket podrazumijeva:

- jednaka osnovna prava svih pacijenata osiguranika bez obzira iz kojeg kantona dolaze,
- besplatnu zdravstvenu zaštitu žena u toku trudnoće i poroda,
- besplatnu zdravstvenu zaštitu za djecu do 18 godina, kao i redovne studente do 26 godina života,
- besplatnu zdravstvenu zaštitu osoba starijih od 65 godina života,
- zdravstvenu zaštitu oboljelih od progresivnih neuromišićnih oboljenja, epilepsije itd.

dok se neosiguranim licima obezbjeđuje besplatno liječenje svih hitnih stanja, teških zaraznih bolesti, zdravstvena zaštita žena u toku trudnoće i poroda, zdravstvena zaštita duševnih bolesnika, liječenje hroničnih bolesti, karcinomi, dijabetes, hemodijaliza, hemofilija, cerebralna paraliza, multipla skleroza, epilepsija, svi postupci kod doniranja organa te zdravstvene usluge vezane za darovanje krvi.

Kroz osnovni paket svim građanima ravnopravno obezbjeđujemo pristup listi ortopedskih pomagala, kao i listi esencijalnih lijekova. Insistirat ćemo da lista esencijalnih lijekova bude generička te na taj način osigurati građanima i doktorima da biraju koji lijek žele iz jedne generičke grupe.

Kroz projekat modernizacije bolnica koji podrazumijeva nabavku vrhunske medicinske opreme, u prethodnom periodu smo napravili značajan iskorak u onkologiji, radiologiji, kardiologiji i kardiohirurgiji. Nastavit ćemo raditi i u tom pravcu i konstantno unapređivati opremljenost i rad bolnica i smanjiti potrebe za liječenje van Bosne i Hercegovine.

U prethodne tri godine donijeli smo (koliko i naši prethodnici za 10 godina) pet zakona iz oblasti zdravstva, kao i dvije strategije, te jedan od temeljnih dokumenata u zdravstvu – osnovni paket zdravstvenih prava. U narednom periodu ćemo nastaviti sa donošenjem novih modernih zakona i propisa iz oblasti zdravstva kako bi stvorili legislativni okvir za daljnje reforme u oblasti zdravstva.

Pored osnovna tri smjera djelovanja, u narednom periodu posebnu pažnju ćemo posvetiti reformi finansiranja zdravstva. U tom smislu insistirat ćemo na preusmjeravanju dijela sredstava prikupljenih po osnovu PDV-a i akciza na duhan i alkohol u zdravstvo, te uspostavu jedinstvenog centraliziranog prikupljanja sredstava i centralne nabavke lijekova i medicinskih sredstava. Na ovaj način uštedjeli bismo oko

120 miliona KM godišnje, odnosno obezbijedili značajna sredstva za povećanje obima usluga i lijekova koje pacijent može dobiti na teret zdravstvenog osiguranja.

Namjeravamo uvesti i dopunsko, odnosno dodatno zdravstveno osiguranje čime bismo obezbijedili dodatna sredstva za zdravstvo. Uvest ćemo elektronske zdravstvene kartice za građane čime bismo ubrzali administrativne poslove u zdravstvu i pacijentu znatno olakšali i ubrzali put kroz zdravstveni sistem.

Reformom sistema finansiranja zdravstva koju planiramo provesti osigurat ćemo sredstva za postepeno smanjenje stope doprinosa za zdravstvo, u iznosu od 0,5% godišnje, te na taj način rasteretiti privredu.

Kako bi cijeli sistem bolje funkcionisao, a reforme na terenu zaista bile sprovedene, u narednom periodu ćemo se fokusirati na jačanje unutrašnje i vanjske kontrole poštivanja legislative iz oblasti zdravstva. U tom smislu, insistirat ćemo na uvođenju zdravstvenih savjeta pri općinama koji će se baviti pravima pacijenata, revidirati kaznene odredbe za nepoštivanje legislative iz zdravstva i prava pacijenata, pojačati inspekcijske kontrole, kao i dosljedno provoditi Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata.

P-4

BH DIJASPORA I ODRŽIVI POVRATAK

Obilježja dijaspore

Osnovna obilježja bh dijaspore su da je: brojna, mlada, integrirana u novim životnim i radnim sredinama, sačinjena od velikog broja visokoobrazovanih ljudi i stručnjaka u raznim oblastima, značajan je finansijski resurs, spremna na saradnju sa BiH, potencijal za razvoj BiH i za pomoć na putu u NATO i EU.

Brojnost i raspoređenost bh. dijaspore

Prema podacima MIJPI, izvan BiH živi preko 1,350.000 bh građana dok je, prema podacima Svjetske banke taj broj još veći i iznosi 1,470.000, što je 37.7% od ukupne bh populacije. Bosna i Hercegovina je na drugom mjestu u svijetu prema broju dijaspore u odnosu na broj stanovnika. BH dijaspora je mlada dijaspora i čini je radno najaktivniji dio stanovništva sa prosjekom starosti od 41,5 godina u zemljama EU, a 30 godina u SAD.

BH dijaspora je najmlađa evropska dijaspora na tlu SAD. Najveći broj živi u SAD, oko 350.000, u Australiji oko 50.000, u Njemačkoj oko 170.000, Austriji 132.000, Sloveniji oko 100.000, Švedskoj oko 70.000, Švicarskoj oko 55.000, Italiji oko 40.000, Holandiji oko 25.000, Danskoj 21.000, Norveškoj 15.500, Hrvatskoj oko 200.000, Srbiji 131.108, Crnoj Gori oko 13.500 itd.

Integriranost dijaspore i njen intelektualni, stručni i lobistički potencijal

Bh građani u inozemstvu spadaju među najbolje integrirane strance u većini država u kojima žive. To dokazuje visok procenat zaposlenosti u odnosu na druge strance u tim državama, a u nekim je čak veći od procenta zaposlenosti domicilnog stanovništva (npr. u Austriji). Mnogi od njih su ugledni građani u svojim novim radnim i životnim sredinama i predstavljaju lobističku snagu koja može pomoći BiH u ostvarivanju njenih političkih ciljeva. BH dijaspora može imati veliku ulogu u procesu približavanja BiH EU. Mnoge države koriste svoju dijasporu u ostvarivanju takvih cilja, poput Irske, Poljske, sada Srbije.

Bh dijasporu čini veliki broj visokoobrazovanih ljudi i stručnjaka u raznim oblastima. Također je veliki broj mladih koji su uključeni u proces visokog obrazovanja, tako da se intelektualni potencijal bh. dijaspore stalno povećava. Kroz stalni ili privremeni povratak, prijenos znanja i na druge načine oni mogu dati veliki doprinos razvoju svih oblasti u BiH. Veoma je značajno istaknuti da postoji velika želja i spremnost velikog broja tih ljudi da pomognu svojoj domovini. Ovdje je značajno potaknuti nadležne institucije da svaka u okviru svojih nadležnosti koristi taj potencijal dijaspore i uključuje ih u razvoj BiH.

Veliki ekonomski potencijal bh dijaspore-novčane doznake i štednja dijaspore

Prema podacima Svjetske banke, Bosna i Hercegovina je druga zemlja u Evropi, a peta u svijetu po obimu novčanih doznaka u odnosu na BDP. Prema zvaničnim podacima CB BiH novčane doznake bh. dijaspore zadnjih godina čine 13-20% BDP BiH. To je znatno više od ukupne strane pomoći BiH i direktnih stranih investicija u

BiH. Pored pomoći stanovništvu, novčane doznake utiču na poboljšanje životnog standarda, smanjenje siromaštva, smanjenje vanjskotrgovinskog deficita BiH i poboljšanje platne stabilnosti zemlje. I pored posljedica ekonomske krize, bh. dijaspora je u 2009. godini plasirala preko 3.8 milijardi KM u Bosnu i Hercegovinu putem doznaka.

Odliv pameti

BiH je u ratnom i poratnom periodu napustilo 75% doktora nauka, 81% magistra nauka i 79% inženjera istraživača u oblasti tehničkih nauka. Pored toga BiH je u toku rata napustilo oko 260.000 djece školskog uzrasta. Mnogi od njih su u međuvremenu stekli univerzitetsko i postdiplomsko obrazovanje. Prema podacima Agencije za statistiku BiH, procent visokoobrazovanih ljudi u BiH iznosi svega 6-7%. Ovi podaci ukazuju na činjenicu da se BiH susrela sa fenomenom "Odliva pameti" - gubitkom najvitalnije radne snage ključne za razvoj zemlje, njen ekonomski rast i prosperitet. Međutim, odliv pameti ne mora imati samo negativne posljedice, nego se može okrenuti u svoju suprotnost, u "Priliv pameti". BiH od svojih naučnika i stručnjaka u svijetu može imati ogromnu korist. U slučaju njihovog povratka njihova znanja i vještine stečene vani mogu biti od neprocjenjive koristi.

Stranka za BiH je neprikosnoveni lider među svim drugim strankama na političkoj sceni Bosne i Hercegovine u privlačenju mladih kadrova koji su obrazovanje i radno iskustvo stekli u inostranstvu: pet od šest savjetnika i jedna saradnica u Kabinetu predsjedavajućeg Silajdžića, savjetnik Beriza Belkića, tri savjetnika ministra Alkalaja, te mnogi drugi. Mnogi međunarodni zvaničnici su istakli ulogu ovih kadrova u prezentiranju kvalitetnih rješenja od strane Stranke za BiH, kao i jačanja njene pregovaračke pozicije.

Organizovanost dijaspore

Veoma je značajno da je dijaspora organizovana jer je s njom tako lakše saradivati. Pored postojanja tzv "klasičnih" udruženja i klubova koji se najvećim dijelom bave njegovanjem kulture i tradicije bh naroda došlo je do novih pozitivnih pomaka u organizovanju bh. dijaspore. Zadnjih godina osnivaju se udruženja akademika, umjetnika, poduzetnika, pisaca i profesionalnih i uspješnih osoba. Kadrovi Stranke za BiH aktivno učestvuju u podršci, promociji i održavanju veza sa ovim udruženjima. Iz ovog razloga, kao i zbog činjenice da je Stranka za BiH prepoznata kao najaktivniji zaštitnik interesa dijaspore, Stranka za BiH je najpopularnija stranka među osoba koje glasaju u inostranstvu, što dokazuju rezultati izbora.

Zahtjevi dijaspore prema institucijama BiH

Organizacije bh. dijaspore kroz saradnju i neposredne kontakte s predstavnicima bh. institucija permanentno ističu zahtjeve koje smatraju ključnim pitanjima za potpunije ostvarivanje prava iseljeničke populacije u raznim oblastima. Zahtjevi iseljeničstva prema institucijama BiH odnose se na:

- uključivanje predstavnika bh. dijaspore u institucije izvršne i zakonodavne vlasti u Bosni i Hercegovini,
- osnivanje Ministarstva za dijasporu,
- izmjenu Zakona o državljanstvu i legalizacije dvojnog državljanstva bez uslovljavanja sa zaključivanjem bilateralnih sporazuma o dvojnog državljanstvu,
- kvalitetnije organizovanje nastave u dopunskim školama, i obavezno uključivanje nadležnih institucija Bosne i Hercegovine u organizaciju i rad dopunskih škola u inozemstvu,
- izmjenu Izbornog zakona BiH kojim bi se pojednostavio postupak registracije glasača, elektronsko glasanje koje bi

- omogućilo državljanima BiH u inozemstvu potpunije ostvarivanje biračkog prava i uključivanja predstavnika dijaspore u politički život Bosne i Hercegovine,
- otvaranje bh. kulturno-informativnih centara u drugim državama
 - razvijanje saradnje organizacija dijaspore s nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini,
 - davanje mogućnosti zapošljavanja stručnih i obrazovanih kadrova iz iseljeničtva u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH,
 - izmjenu zakona iz oblasti socijalne politike, penzionog i zdravstvenog osiguranja u cilju jedinstvenog rješavanja pitanja iz ovih oblasti na nivou države i
 - bolje informisanje o društveno - ekonomskom stanju u BiH putem redovnog emitovanja državnog satelitskog programa i prilagođavanje ovog programa potrebama dijaspore.

Prioriteti djelovanja Stranke za BiH prema bh dijaspori

Stranka za BiH smatra da bi jedan od strateških ciljeva BiH moralo biti jačanje institucionalnih veza s dijasporom koja predstavlja nemjerljiv demografski, ekonomski i intelektualni potencijal BiH. U tom smislu, Stranka za BiH će i pored rada na rješavanju pitanja istaknutih u zahtjevima iseljeničtva prema institucijama BiH, u svojim prioritetima učiniti:

- podstaći izradu i usvajanje stimulativnih mjera za povratak dijaspore i njeno aktivno uključivanje u društveni život BiH;
- ohrabrivati dijasporu da investira kapital u BiH;
- ponovo predložiti i lobirati kod svih faktora za izmjenu člana 17. Zakona o državljanstvu, koji sadašnjim rješenjima prijeti gubitkom državljanstva BiH stotinama hiljada pripadnika dijaspore;

- predložiti izmjene Izbornog zakona BiH na način da najmanje pet predstavnika bh. dijaspore učestvuje u radu i odlučivanju Parlamentarne skupštine BiH;
- inicirati programe stalne ili povremene suradnje naučnih, kulturnih i prosvjetnih institucija s odgovarajućim predstavnicima bh. dijaspore;

Dr. Silajdžić je izborio zaustavljanje sklapanjanja ugovora o dvojnomo državljanstvu sa susjednim zemljama dok se ne riješi pitanje člana 17. Zakona o državljanstvu. Ovaj Zakon omogućava oduzimanje državljanstava stotinama hiljada bh državljana u dijaspori koji su primili drugo državljanstvo. Nastojanja da se izbriše sporni član nisu se mogla ostvariti zbog entitetskog glasanja.

Stoga je Stranka za BiH zauzela čvrst stav da nema sklapanja ugovora o dvojnomo državljanstvu sa susjednim državama dok ne bude riješeno pitanje spornih odredbi Zakona o državljanstvu i taj stav se neće mijenjati.

Broj povratnika i njihova nacionalna pripadnost

Od 1996. do kraja 2009. godine evidentiran je povratak 1,032.895 osoba u BiH, od čega 447.136 izbjeglica i 585.759 raseljenih osoba. U Federaciju BiH se vratilo 742.006 osoba (72% od ukupnog broja), u Republiku Srpsku 268.207 (26%), a u Brčko Distrikt 21.074 (2%). Prema nacionalnoj strukturi, 639.014 (62%) povratnika je Bošnjaka, 132.677 (25%) Hrvata, 253.107 (25%) Srba i 8.097 (1%) ostalih. Gotovo polovina svih povratnika u BiH su tzv. manjinski povratci, odnosno osobe koje se vraćaju u općine svog prijeratnog prebivališta u kojima trenutno prevladava(ju) neki drugi konstitutivni narod(i).

Broj interno raseljenih

Oko milion osoba dočekalo je završetak agresije raseljeno u BiH, što čini gotovo četvrtinu prijeratnog stanovništva BiH. Krajem 2000. godine ovaj broj je gotovo prepolovljen, a u 2005. godini broj raseljenih osoba je sveden na približno deseti dio. Trenutno je u statusu raseljenih osoba u BiH oko 39.000 porodica, ukupno oko 117.000 osoba, od kojih oko 50.500 ili 43% je raseljeno na području Federacije BiH, oko 66.000 ili 56% na području RS i oko 800 ili 0,9% na području Brčko Distrikta BiH.

Broj državljana BiH koji su u trećim zemljama

Procjenjuje se da izvan BiH trenutno boravi još oko 400.000 osoba, (plus oko 950.000 osoba pripadnika prijeratne ekonomske migracije i poslijeratnog napuštanja BiH), od oko 1,2 miliona državljana koji su napustili BiH od 1992. do 1995. godine i koji su kao takvi evidentirani kao izbjeglice iz BiH.

Broj lica koja žele da se vrate

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH registriralo je oko 47.000 porodičnih zahtjeva za pomoć u obnovi u svrhu povratka oko 153.000 osoba. Od toga broja, oko 24.000 zahtjeva (53%) odnosi se na potrebe za rekonstrukciju na području Federacije BiH, oko 19.000 (43%) na području RS i oko 2.000 (3%) na području Brčko Distrikta BiH. U nacionalnoj strukturi potencijalnih korisnika pomoći, oko 44% potencijalnih korisnika su Bošnjaci, oko 13% Hrvati, oko 38% Srbi, ostalih je oko 3%, dok u manje od 1% slučajeva podnosioci zahtjeva za registriranje nisu naznačili nacionalnost.

Odnos RS prema dijaspori i povratnicima

U RS se ne poklanja pažnja saradnji sa dijasporom i rješavanju povratka, već se preferira ostanak, odnosno etničko zaokruživanje teritorija, te opstrukcija rješavanje svih pitanja onih koji su tu ranije živjeli, od državljanstva, saradnje sa dijasporom, održivog povratka itd. Stranka za BiH će stoga nastaviti aktivnosti na podizanju interesa dijaspore za povezivanje sa rodnim krajem i te interese treba realizirati na obrazovnom, kulturnom, i ekonomskom planu. Ekonomski ciljevi su posebno bitni, jer se vežu za održivi povratak, zapošljavanje, prosperitet lokalne zajednice. Ukoliko se želi ostvariti održivi povratak u BiH, nužno je stvarati, prije svega, ekonomske pretpostavke kroz otvaranje novih radnih mjesta, samozapošljavanje uz finansijsku podršku, uključujući posebne programe zapošljavanja.

Radi osiguranja ravnopravnosti sva tri naroda i svih građana u RS, Stranka za BiH se zalaže da u organima vlasti RS na svim nivoima bude osigurana zastupljenost svakog naroda prema popisu iz 1991. godine. Banja Luka bi, također, kao Grad Sarajevo trebala u Gradskoj skupštini osigurati 20% predstavnika svakog konstitutivnog naroda, dakle i bošnjačkog i hrvatskog.

Pitanje povratka i Stranka za BiH

Stranka za BiH ogromnu energiju i trud uložila je u pitanja povratka raseljenih i izbjeglih osoba. U periodima koji su prethodili dolasku ministra iz redova Stranke za BiH, u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice se godišnje za povratak izdvajalo svega 1-2 miliona KM.

U ovom mandatnom periodu u budžetu su prvi put nakon 2000. godine osigurana značajna sredstva za rješavanje pitanja povratka i realizaciju Aneksa 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma. Tako je već u prvoj godini mandata obezbijeđen iznos veći od 50 miliona KM, a

slično je bilo i u naredne dvije godine. Izgrađeni su značajni infrastrukturni objekti za povratnike – voda, struja, kanalizacija, osnovan Fond za povratak, povezani svi subjekti u realizaciji investicija, od općine do države. Objedinili su se interesi i sredstava općina i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice u realizaciji projekta održivog povratka.

Ukratko, nikada se nije više uložilo sredstva za obezbjeđenje uslova povratka raseljenih i izbjeglih od 2000. godine, kada je sva briga iz Aneksa 7 DMS prenesena isključivo na BiH. Tako je samo u posljednjoj godini za povratnike po sistemu „ključ u bravu“ izgrađeno 667 kuća, preko 200 stanova, na niskonaponsku mrežu priključeno je više od 500 domaćinstava, izgrađeno na desetine kilometara asfaltnog puta za povratnike, više vodovoda, mostova, pomoćnih objekata, dodijeljeno nekoliko hiljada poljoprivrednih i drugih mašina i dr. Samo za Srebrenicu je realiziran poseban Program oporavka i razvoja Općine u vrijednosti oko 13 miliona KM, iz čega su obnovljeni Dom zdravlja sa potrebnom opremom, Dom kulture, sanirana zgrada bivše bolnice, sanirano 11 lamela stambenih zgrada, komunalno preduzeće, desetina kilometara asfalta, stadion i dr.

Kako bi pokušalo u cijelosti riješiti probleme u vezi sa Aneksom 7 DMS, Ministarstvo je za 150.000 prijavljenih povratnika, kao i raseljena lica izradilo Revidiranu strategiju koja je usvojena u oba doma Parlamentarne skupštine BiH, a kojom bi se u periodu 2011. do 2014. godine riješila sva glavna pitanja povratka, raseljenih lica i druga pitanja reintegracije BiH iz Aneksa 7 DMS, za što bi trebalo osigurati i značajna sredstva iz kreditnog zaduženja, kao i iz budžeta svih nivoa vlasti.

P-5

ZAŠTITA VRIJEDNOSTI OD-BRAMBENOG RATA

Stranka za BiH čvrsto stoji na stanovništvu da su branitelji BiH vodili pravednu i legitimnu borbu za opstanak države i biološki opstanak naroda i da su moralno neprihvatljivi a povijesno pogrešni bilo kakvi pokušaji njihovog “izjednačavanja” sa zločinačkim snagama agresije i genocida.

Stranka za BiH neće dozvoliti falsifikovanje povijesnih činjenica utvrđenih na međunarodnim sudskim instancama, niti će dozvoliti devalviranje vrijednosti i časnih ciljeva odbrambenog rata. Stranka za BiH će štiti čast, ugled i dostojanstvo bosanskohercegovačkih boraca.

Predano će raditi na reformi spiskova svih boračkih populacija (osnova za utvrđivanje boračkog statusa je dokumentacija zaključno sa 01.06.1996. godine) i podržati formiranje fondova za stalno upošljavanje demobilisanih boraca.

Svim bosanskohercegovačkim borcima, a posebno ratnim vojnim invalidima i porodicama poginulih boraca i šehidskim porodicama, država mora osigurati i obezbijediti dostojne uslove života i odgovarajuću zdravstvenu zaštitu, kao i prednosti prilikom zapošljavanja i upisa na škole i fakultete i to će i dalje ostati jedan od najvažnijih ciljeva Stranke za BiH

Stranka za BiH će aktivno raditi na programima zapošljavanja ratnih vojnih invalida, prema njihovim stvarnim mogućnostima kroz stimulaciju privrednih subjekata, ubrzati konačno rješavanje stambenog zbrinjavanja ratnih vojnih invalida i boraca.

Stranka za BiH kroz ove programske ciljeve će se boriti protiv onih koji pokušavaju da falsifikuju istoriju i izjednače žrtvu i agresora navodno zarad bolje budućnosti i vratiti ugled i dostojanstvo boraca, šehida – poginulih boraca i njihovih porodica, koji su i najzaslužniji za opstanak Bosne i Hercegovine.

Također smo svjedoci sve agresivnijih pokušaja Republike Srbije da revidira istoriju i izjednači svoju ulogu i ulogu Armije RBiH između 1992. i 1995. godine. Hapšenjem Ilije Jurišića kojeg je osudila na 12 godina robije na osnovu izmišljenog dokumenta, te pokušaj ekstradicije dr. Ejupa Ganića iz Londona su samo najozbiljniji primjeri ove kampanje. Stranka za BiH je, međutim, već izgradila snažnu reputaciju jedine snage u Bosni i Hercegovini koja je u stanju kvalitetno se oduprijeti ovim nasrtajima Srbije na suverenitet Bosne i Hercegovine i fizičku sigurnost njenih građana.

Kadrovi Stranke za BiH su isključivo zaslužni za oslobađanje Mirsada Salkića, te isključivo zaslužni na domaćoj pravnoj i političkoj sceni za oslobađanje dr. Ganića. Prema riječima advokata dr. Ganića, oni „ne bi uspjeli osloboditi dr. Ganića bez pomoći Damira Arnauta“ (koji je djelovao po instrukcijama dr. Silajdžića). Pitanje „koga biste Vi nazvali ako budete uhapšeni od strane ili po zahtjevu Srbije“ je sada već suvišno i postavljati jer su Mirsad Salkić i dr. Ejup Ganić prvo nazvali kadrove Stranke za BiH, zbog čega su obojica danas na slobodi.

Konačno, isti kadrovi Stranke za BiH su prikupili najrelevantnije dokaze za odbranu g. Jurišića i djelovanje ovih kadrova vodi u pravcu i njegovog skorog oslobađanja, ako ne tokom apelacionog postupka u Beogradu, onda sigurno pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strasbourg-u.

